

Pispalalainen
2/2016

Kaikkien Pispalalaisten olohuone.

TIETOVISAT
ke klo 19.07

HUUTOVISAT
la klo 15.00

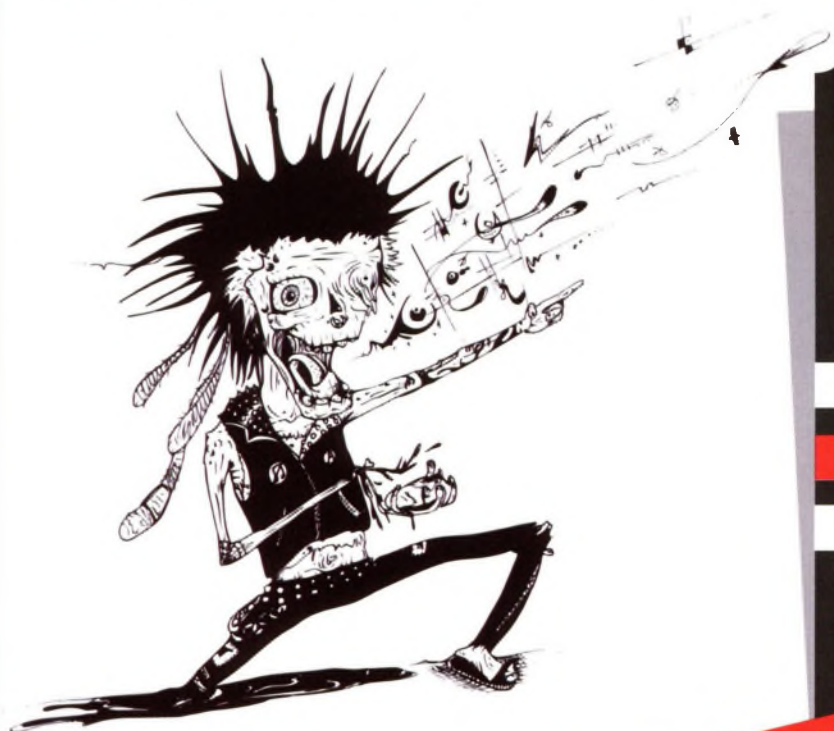
LIVEMUSAA
VIIKON-
LOPPUISIN

*Kurkkaa lisää
facebookista.*

*Soitinyhtyeistä ja hyvästä tunnelmasta pitäville ihmisille.
Tahmolan viertotie 2, p. 222 3353, ark. 15-24, la 12-01, su 12-23*

VASTAVIRTA~KLUBI

Avoinna:

Ma-Pe 15-02

La-Su 12-02

Tietokilpailu joka tiistai klo 21.30

Bingo joka keskiviikko klo 21.00

Bänditiedot: www.vastavirta.net

www.vastavirta.net | Pispalan valtatie 39 | Tampere

Lounasravintola Kokkipoika
Rantatie 27, Tampere
03 344 6955
www.kokkipoika.net

Särkänniemestä
1,5 km
Lielahteen päin.

Keittiömestarin valmistama
lounas noutopöydästä.
ma-pe 10.30-14.00

9,00€

**Tasokas ja
tunnettu Pitopalvelu**

Pysähtymisen taikaa – Yin jooga

su 11.12.2016 klo 17.30-19.30

Rentoutumista, venyttelyä ja mielenrauhaa.

Hinta 30 €/hlö

Ilmoittaudu:

www.varala.fi/vapaa-aika/aikuiset/yin-jooga

Joululoman Sporttileiri lapsille

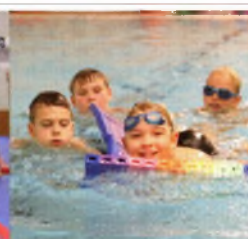
ma-ti 2.-3.1.2017 tai ke-to 4.-5.1.2017

Palloilua, retki Trampolinparkiin ja paljon muuta tekemistä.

Hinta: 130 €/hlö, ilman majoitusta 115 €/hlö

Ilmoittaudu:

www.varala.fi/vapaa-aika/lapset/joululoman-sporttileiri

Ravintola Säteen ja Kahvilan Annan herkut lähellä sinua!

Poikkea herkuttelemaan kahvilaan tai syömään maittava lounas.

Varalan Urheiluopisto

Varalankatu 36, 33240 TAMPERE, p. 03 2631 111
info@varala.fi, varala.fi, [@varalaofficial](https://www.instagram.com/varalaofficial), [#varala](https://twitter.com/varala)

Tutustu myös kevään ja kesän
muuhun tarjontaan

www.varala.fi

- Pääkirjoitus s.5
- Jari Niemelän perintö s.6
- Pispala ja Santalahti yhtä s.12
- Rajaportin uudet kasvot s.18
- Tunnelmakuvia Rajaportin saunan synttäreiltä s.20
- Haulitehtaan ympäristön remontti s.21
- Pispalan kirkko s.22
- Pispalan kumppanuus muuttaa s.24
- Hiedanranta s.26
- Pauli Hanhiniemi, *Kerran elettyä* s.31
- Ylen lähetys Pulterista s.32
- Viita-Muistot s.34
- Pispala Tampereeseen 80v s.36
- Pispalan koulu 4-polvessa s.42

Päätoimittaja
Jyri Lehtimäki
jyri.lehtimaki@gmail.com

Toimitussihteeri
Hilkka Hakala

+ lukuisat kirjoittajat
ja kuvaajat

Myynti
Katja Wallenius
katja.a.wallenius@gmail.com

Kannen kuva
Teemu Tuominen

Taitto
Alper Sevgör
www.sevgor.com

Painopaikka
Hämeen Kirjapaino Oy

Painosmäärä
5000

Kustantaja
Pispalan kumppanuus ry
marita.sandt@gmail.com

Jakelu
Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut
facebook.com/pispalalainen

Toimitus
pispalalainen@gmail.com

Toimitus ottaa vastaan aineistoa,
juttuvinkkejä ja palautetta.
pispalalainen@gmail.com

Kiitoksia ja kohtaamisiin

Keväällä 2013 aloitin Pispalalaisen päätoimittajan Jari Niemelän kanssa yhteistyön kirjoittamalla Pispalalaiseen jutun siitä kuinka isoisaisani veli otti ja lähti Tampereelta ja Pispalasta keväällä 1918 sisällissodan kaaoksessa. Tästä syntyi myös antoisa ja palkitseva yhteistyö monella tapaa allekirjoittaneen ja Jarin kanssa. Viimeisissä keskusteluissamme oli agendalla, mitäs jos me Pispalalaisen sijaan lähtisimme tekemään kulttuurilehteä, joka olisi suunnattu laajalle yleisölle? Länsi-Tampere? Tampere? Pirkanmaa? Koko Suomi?

Rohkenen välittää kiitokset Jarille Pispalalaiselta ja sen lukijoilta. Sinne jonnekin aaltojen syvyyksiin, josta näkyy tähdet, kuu ja auringon hymyillessä niille, jotka uskaltavat elää unelmaa.

Menneestä tulevaan

Muistoista siirrytään ja keskitytään tähän hetkeen ja tähän Pispalalaiseen. Tämänkertainen Pispalalainen palaa jutuissaan yli sadan vuoden taakse ja katsoo lähitulevaisuudesta aina seuraaville vuosikymmenille. Paljon on maailma muuttumassa ja yhteiskunta siinä samalla. Vai voisiko olla niin, että yhteiskunta muuttaakin maailman? Victor Hugo käsitteli aihetta yksittäisen ihmisen näkökulmasta asiaa kirjassaan *Kurjat*, kuinka ihminen tarvitsee unelmia mennäksään eteenpäin, mutta liika unelmointi vie kurjuuteen. **Sixten Korkman** puolestaan käsitteli aihetta hieman eri tavalla kirjassaan *Talous ja Utopia*, kuinka niin monet ”paremmat” maailmat joutuivat kadotukseen, kun epärealistisista ja naivista lähtökohdista ruvettiin rakentamaan uutta maailmaa.

Jos vetää edellisen yhteen ja voisin tulevia Pispalalaisen tekijöitä neuvoa niin. Puhukaa unelmista, tehkää realistinen tavoite ja hyväksykää muutokset mihin ei ole mahdollista vaikuttaa. Sen päälle tehkää töitä, paljon töitä ja uskokaa tulevaisuuteen.

Kiitoksia kaikille Pispalalaisen lukijoille ja yhteistyökumppaneille. Allekirjoittanut lähtee Hiedanrantaan missä odottaa uudet haasteet, uudet jutut, toisenlaiset unelmat, tavoitteet ja työt. Jari lainatakseni ”Palaver on päättynyt.” Kohdataan taas Pispala ja pispalalaiset.

Jyri Lehtimäki

4041 0209
Painotuote

ClimateCalc CC-000025/FI

HÄMEEN KIRJAPAINO OY

JARI NIEMELÄN PERINTÖ

Im Memoriam - muistokuva

JARI NIEMELÄ

2.7.1962 Kokkola - 13.8.2016 Tampere/Pispala

“Älähän hättäile, kyllä tähän jotakin keksitään”, tuumit lämmittellessemme Hämeenpuiston varrella Teatterikulma-ravintolassa. Meidän piti kuvata TV-Tampereen Kulttuuripysäkkisarjan jakso Hämeenpuiston patsaista. Syksyn eka hyytävän viimeinen lumisade pakotti lopettamaan alkumetreillä. Jakso piti saada purkkiin sen päivän aikana.

Nostit sormesi pystyyn ja sanoit: “Nyt mä tiän, tehdäänkin jakso Lenin museosta, kun on tässä samassa talossa. Soitanpa museonjohtaja Minkkiselle, jota voisi haastatella”. Niin soitinkin. Viinilasit tyhjäksi juotuamme kannoimme kuvauskaluston museoon. Saatiin aikaan hieno dokumentti.

Tapahtuma kuvastaa sinua monella tavalla. Olit periksian-

tamaton, mutta joustavan kekseliäs. Tuohon aikaan olit Tampere-lainen-lehden päätoimittaja.

“Hei toi on hyvä. Ilmanmuuta tähän mukaan”, sanoit monissa eri yhteyksissä, kun joku ehdotti jotakin asiaa. Et ollut mustasukkainen toisten esityksistä omasi rinnalla, päinvastoin hait lisäideoita.

“Great to see you Mr. Country King”, morjestit hymyillen Kris

Raatihuoneella esitelmöit Tampereen historiasta, Tahmelan rannassa juonsit Pispala Folkia, Kaupunginvaltuustossa pohdit kaavoitusta ja Tampere-talossa morjenstit Kris Kristoffersonia.

Kristoffersonia Tampere-talon backstagella. Siellä tavattiin maailmanstaroja. Vieraat pitivät rennosta innostasi. Haastattelit poliitikkoja, kadunmiehiä, ministereitä, nuoria ja vanhoja samalla tavalla. Juicen haastattelussa tuli ilmi, että olit ainoita toimittajia, joista hän oli pitänyt.

”Arvoisa puheenjohtaja, kaavassa talojen viereen rantaan on jätetty vain pieni yhteinen kaistale. Mä ihmettelen, kuka tulee toisten nokan alle aurinkoa ottamaan, kysyn vaan. Rakentamisen ei pitäisi kohdistua ihmisten henkistä vireyttä ylläpitäville maisema-alueille”. Pidit tiukan puheenvuoron kaupunginvaltuuston kokouksessa. Valtuutetut olivat hiljaa. Puhuit asiaa.

Vaikka olit demareissa, tapasit ja halailit kokkareita, persuja, vassareita Pulterissa ja muualla. Valtuuston pikkujoulussa jotkut valtuutetut katselivat sinua paheksuen kun iloisena jutustelit ”väärien” ihmisten kanssa. Et antanut kenenkään luonnettaisi muuttaa. Puoluekannat eivät vaikuttaneet siihen, keiden ihmisten kanssa sinulla oli kivaa vakavien keskustelujen lomassa.

”Tuu tapaamaan henkilöä sinne”, myöhemmin ”Tehän voisitte hoitaa sen homman yhdessä”, kuulin sinun sanovan monelle. Et ollut mustasukkainen tuntemistasi ihmisistä, päinvastoin. Loit paljon kontakteja ihmisten välille. Kulttuuri ja elämä ei sinulle ollut leiritymistä yhden aatteen ympärille,

vaan ympärilleen katsomista, pohdiskelua ja eri maailmankuvien vuoropuhelua.

”Kas päivee. Pittäis tehdä Finlaysoninpalatsin 110-vuotisjuhla-kirja. Voisitko ottaa kuvat ja hoitaa taiton”, soitit yksi päivän. Halusit eri asioita osaavia ihmisiä ympärillesi projekteihisi. Niitä löytyi ja into hommien tekemiseen kanssasi säilyi.

Palatsin kirjan suurprojektissa meille tuli tyhmä erimielisyys kuningatar Silvian tapaamisen pyörteissä. Emme jutelleet puoleen vuoteen. Sitten soitit uuden projektin merkeissä ja taas painoimme täysillä. Koskaan emme sen jälkeen riidelleet.

”Tää on tärkeä, pannaan pääjutuksi. Mä voin siirtää muut

seuraavaan numeroon”, sanoit kun soitin ja lähetin skannauksen huijauslaskusta, jonka eräs yrittäjä sai. Niitä tulvi Tampereen yrittäjille. Asia oli päivän päästä Tamperelaisessa, muut lehdet kirjoittivat asiasta viikko myöhemmin. Välitit yrittäjistä ja sait jälkeensä suoraa kiitosta yrittäjäjärjestöltä.

“Ja kukas se siellä langan päässä on. Täällä on Pispalan radio”, sanoit monelle studioon soittaneelle. Kun kuulin sinua ensiker-
taa luomastasi uudesta radiosta, mietin että olet aidoimmillasi suorassa keskustelulähetyksessä eri ihmisten kanssa. Pursuavan uteliailla kysymyksillä sait heistä

paljon irti. “Tarkoittaisitko kenties että ...”, kysyit positiivisesti naurahdellen, jos henkilö ei alkanut aueta.

Radio 957:n aikainen toimit-
tajakollega kuvasi sinua “ADHD:na”. Tuotteliaisuutesi oli varmaankin paljon sitä, että homman piti valmistua, jotta pääsisit tekemään uutta.

”Voisit sä jatkaa juontajana folkeilla, mulla olis yks homma kaupungilla”, soitit. Uusi asia sinua kutsui. Periaatteesi oli “hoitakaa hommat”.

Vaikka lukuisissa kirja-
projekteissasi jouduit itse puskemaan tuotoksen pääosin yksin loppuun, toimintasi yhdistyksissä ja

tapahtumissa oli paljon ihmisten aktivointia ja innostamista. Reiskahöntsytjen läpimurto oli hyvä esimerkki kuinka sait eri tahot mukaan.

Teksti ja kuvat: Timo-Olavi Jalkanen
sekä Jari Niemelän kotialbumi

Ja se perintösi Jari

Jos me voisimme omaksua rahtusenkaan sinun uteliaasta innostuksestasi ja yhdessä tekemisen ilosta. Ilman mustasukkaisuutta tai kateellisuutta ihmisistä tai asioista. Aidon suoraselkäisesti ilman oman edun tavoittelua tai leiriytymistä. Se on perintösi.

Me tarvitsisimme kaikki sinun "ADHD:tä", jolla innostutaan asioihin ja luodaan toimeliaisuutta. Näytit, että on annettava muille mahdollisuuksia tehdä.

Opetit myös, että kun on tehnyt ihmisen kanssa aitoa ja hyvää yhteistyötä, ei pidä vihotella taivaan tappiin jostakin hölmöstä asiasta. Emme silloin puoleen vuoteen jutelleet – tyhmän suuttumuksen vatvomisen vuoksi.

Ei heitetä hukkaan oman historian ja alueen tuomaa yhteenkuuluvuutta. Ne ovat kestäviä, yhdistävä tekijöitä.

Kiitos Jari kun tulit Pispalaan. Teit siellä enemmän kuin yksikään sinua ennen.

Kukaan ei kuole, niin kauan kun hän vaikuttaa mielissämme ja ajatuksissamme. Monelle meistä jotka tunsit, sinä et ole kuollut, olet käymässä jossain.

Timo-Olavi Jalkanen

Ystävämme Jari

*Ystävämme Jari,
sua muistelemme täällä
Pulterissa alkusyksyn
apealla säällä.*

*Sinä lähdit, tänne jäimme
mielissä vain muistot
miehestä, ken liian varhain
löysi tuonen puistot.*

*Ystävämme Jari,
sua aina arvostamme,
muistelemme aikaa, jonka
vietit seurassamme.*

*Pulterissa istut yhä,
etkää lähde täältä,
vaikka hauras kehosi jo
poistui pallon päältä.*

Asko Vilén

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

jo vuodesta
1949

TAMPEREEN

LIHAJALOSTE OY

Sky-Cidesco kosmetologi
TIINA ISOKASKI
Satakunnankatu 38,
33210 TAMPERE
puh. (03) 213 2226
www.kauneusafrodite.fi
Auki sopimuksen mukaan

Arvotaiteen myynti, osto,
vaihto ja ilmainen arviointi

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

Pyynikintori 1
TAMPERE
040 090 0061

PARTURI
Team

Puh. 2221 333
Pyynikintori 3
(Heinätorin puolella)

"Uudistetaan vanhaa ja valmistetaan uutta"

Vaatturi
Anne Äikäs

puh. 040 510 4197
Pyynikintie 25, ovi 8, Pyynikin Triko

KAMPAAMO
HÄME

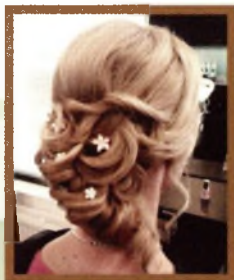
Reija Jantunen
Pyynikintori 8, puh. 222 0140

AVOINNA: ark. 9-17
la 9-13
ke suljettu

Sinun valinnoillasi on merkitystä

Ylöjärven Hiuskulma

Aukioloajat: Arkisin 10-17.00
Lauantaisin 10-14.00
ja sopimuksen mukaan

Kysy rohkeasti aikoja myös aukioloaikojen ulkopuolelta.

Esteetön pääsy

Nettiajanvaraus

Ylöjärven Hiuskulma
Puh. 0504338228
www.ylojarvenhiuskulma.fi
Rauhalantie 4 B 112
33480 YLÖJÄRVI

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
LOHTA, SILAKKAPIHVIT, MAKSA
KERMAKASTIKKEESSA,
LIHAPULLAT, VUOHENJUUSTOBROILERI,
HAMPURILAISANNOKSIA...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN

PIKKUANNOKSIA

TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna

Ma-to 11-00

pe 11-02

la 12-02

su 12-00

Keittiö avoin

ma-pe 11-22

la 12-22

su 12-19

Pispalan valtatie 23

puh. 050-452 3465

Puhtautta yrityksille ja taloyhtiöille Tampereella

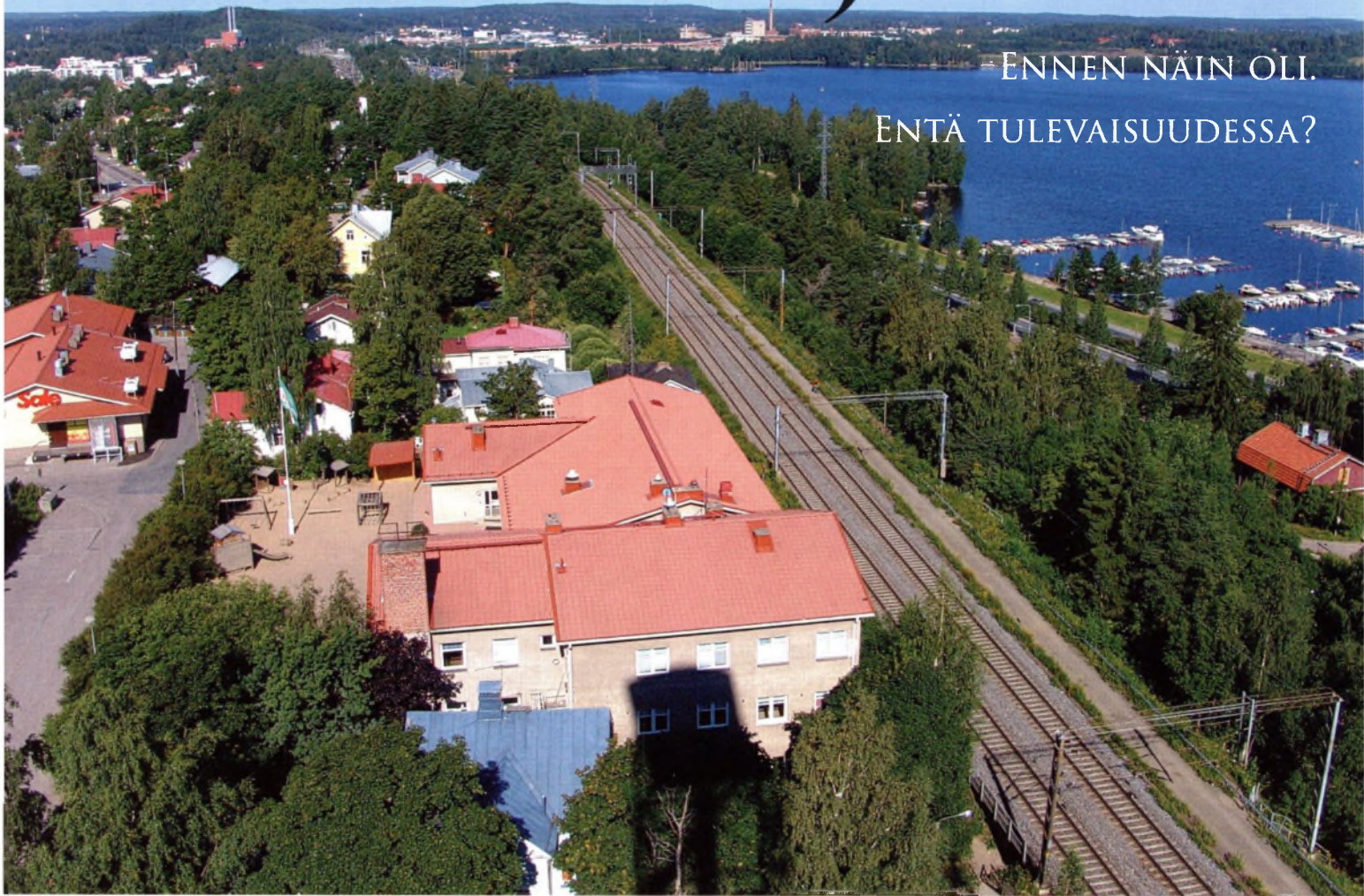

PirkkaClean® fi

PISPALA JA SAN

ENNEN NÄIN OLI.
ENTÄ TULEVAISUUDESSA?

Aloitetaanpa tietokilpailukysymyksellä. Missä kahdessa kohdassa Raja portin saunan ja Pispalan kirkon välillä pääsee radan puolelta toiselle ilman että hypitään radalla?

Tapaan Tampereen asema-kaavoituksen projektiarkkitehti **Jouko Seppäsen** Pispalan Haulitornin juurella. Lähdemme kävelemään radan viertä pitkin Santalahden reuna-alueella Pispalassa. Edellisenä päivänä vietin tunteja Frenckellissä Seppäsen näyttäessä seinällä satoja kuvia Pispalan historiasta ja suunnitelmaluonnoksia sen kaavoitukselta. Nyt voimme verrata suunnitelmia todellisuuteen paikan päällä.

Santalahden kaavoitusta on mietitty vuosikymmeniä. Pispalassa esille noussut kysymys on ollut

suunniteltujen rakennusten vaikutus maisemiin harjun suunnalta kasottaessa. Suunnitelmaluonnoksista löytyy asemakaavan kerrosneliömetrit ja yksityiskohdat. Niitä tässä artikkelissa ei pohdita. Mutta aihe on se, että voisiko Santalahden puoli yhdistyä Pispalanharjun suuntaan yhdeksi kokonaisuudeksi niinkuin se joskus on ollut?

Jouko Seppänen kuvaa alueen historiaa.

Alueiden välille 1980-luvulla sähköistetty rautatie aikaansai

entistä suuremman estevaikutuksen. Ja koska Santalahden puoli on ollut teollisuusaluetta - joka sieltä toki on nyt pääosin poistunut - ei alueiden yhdistämisestä ole ajettu eteenpäin. Yhdistyminen on noussut selkeästi esille nyt, kun Santalahden kaavoitetaan työpaikka-alueesta asuinalueeksi, Seppänen kertoo. Kuinka realistista alueiden yh-

Radan sähköistys 1980-luvulla aikaansai merkittävän estevaikutuksen. Pohjoisen hiipunut teollisuusalue on eristynyt tästä puolesta, kertoo projektiarkkitehti Jouko Seppänen.

TALAHTI YHTÄ?

Vasen kuva Haulitornista länteen, yläpuolen kuva itään. Uusi kaavoitusalue kattaa kaistaleen radan ja paasikiventien välissä joka alkaa Ahjolan paikkeilta ja yltää Tipotielle.

distyminen olisi ja millä keinoin? Kävelemme Pispalan valtatielle Vaakon Nakki -grilliltä itään, vieressä on bussipysäkki.

- Suunnitelmassa näitä portaita pitkin päästään tasolle, josta lähtee katettu ylikulkusilta radan yli. Tämä länsipuolen silta johtaa radan takana olevan kerrostalon kylkeen. Siellä on ympäri vuorokauden toimiva julkinen hissi maatasolle.

Katsomme kohti Näsijärveä jossa näkyy ylikulkusilta Paasikiventien yli Näsijärven suuntaan.

- Hissin alapäästä tullaan kadulle, joka johtaa tuolla Paasikiventien olevalle ylikulkusillalle. Sieltä pääsee edelleen Näsijärven rantaan.

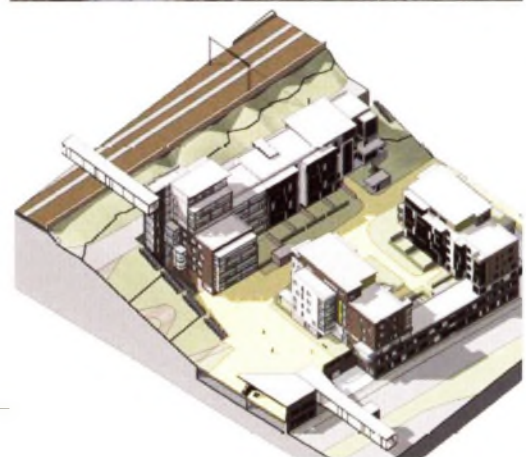
Saavumme vanhan radan alikulkutunnelin kohdalle Haulitornin

vieressä Ahjolan takana. Paikalla ollessamme kolme ihmistä kulkeekin tunnelin läpi, joka on kuitenkin varsin ahtaan oloinen.

-Tätä Tukkitien aikaista alikulkua on tarkoitus parantaa ainakin sen korkeutta lisäämällä. Tästä tulisi selvästi parantunut reitti radan ali.

Näiden portaiden kautta Pispalan valtatieltä pääsisi Näsijärven rantaan saakka. Vaakon Nakki sijaitsee kohdasta parikymmentä metriä länteen. Bussipysäkit ovat lähellä.

Katettu kävelysilta kulkisi radan yli kiinni kerrostalon seinään. Siellä olisi julkinen kellon ympäri auki oleva hissi jolla pääsisi maan tasalle. Jo olemassa oleva kävelysilta johtaa sieltä Näsijärven rantaan

Alakuvassa koko kaavoitusalue Näsijärven suunnasta katsottuna, Tipotie vasemmalla ja Ahjola oikealla. Rautatien yli kulkevat sillat lähellä Rajaportin saunaa ja Vaakon nakkia. Näsijärvelle pääsisi idässä Paasikiventien ali, lännessä kuvan siltaa pitkin yli. Oikealla laserkeilausdatasta luotu kuva Pispalan korkeuseroista. Radan viereinen korkeusero näkyy kuvassa hyvin, Pispalanharjulla on totuttu portaisiin. Niitä tarvittaisiin myös uudella alueella radan läheisyydessä.

● =HAULITEHDAS

-Kolmas yhdistävä väylä suunnitelmassa on Tipotien suunnalla idässä, parikymmentä metriä Rajaportin saunalta itään, lähellä bussipysäkkiä. Se on ylikulkusilta joka lähtee Pispalan valtatie- tasolta ja johtaa radan takana porrastorniin, josta on myös loiva kevyenliikenteen ramppi maatasoon pyöräilijöille ja lastenrattaille. Siellä Paasikiven ali kulkee tunneli jonka kautta päästään edelleen Näsijärven rantaan.

-Santalahden Itäpäähän on suunniteltu maanalaista pysäköintiä. Siellä joudutaan poistamaan vanhaa pilaantunutta täyttömaata, jolloin alue joka tapauksessa kaivetaan syvälle, Seppänen perustelee.

Seuraava väylä idässä Pispalan altatietä Santalahteen löytyy Tipotien kohdalta. Siellä kuljetaan radan ali tunnelin kautta.

-Suunnitelmaan on jätetty "maisemaikkunoita" Näsijärvel-

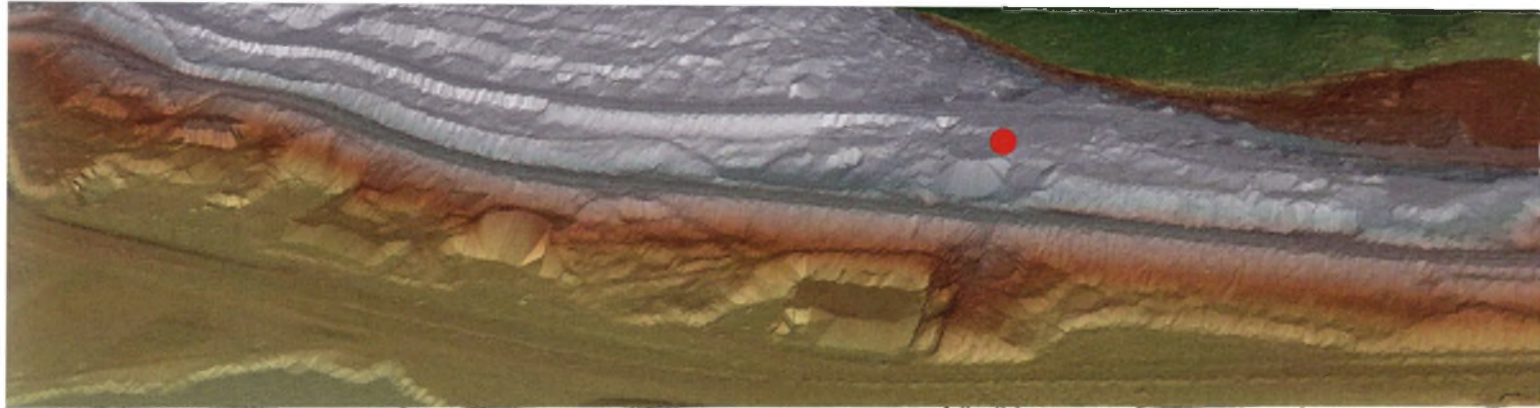
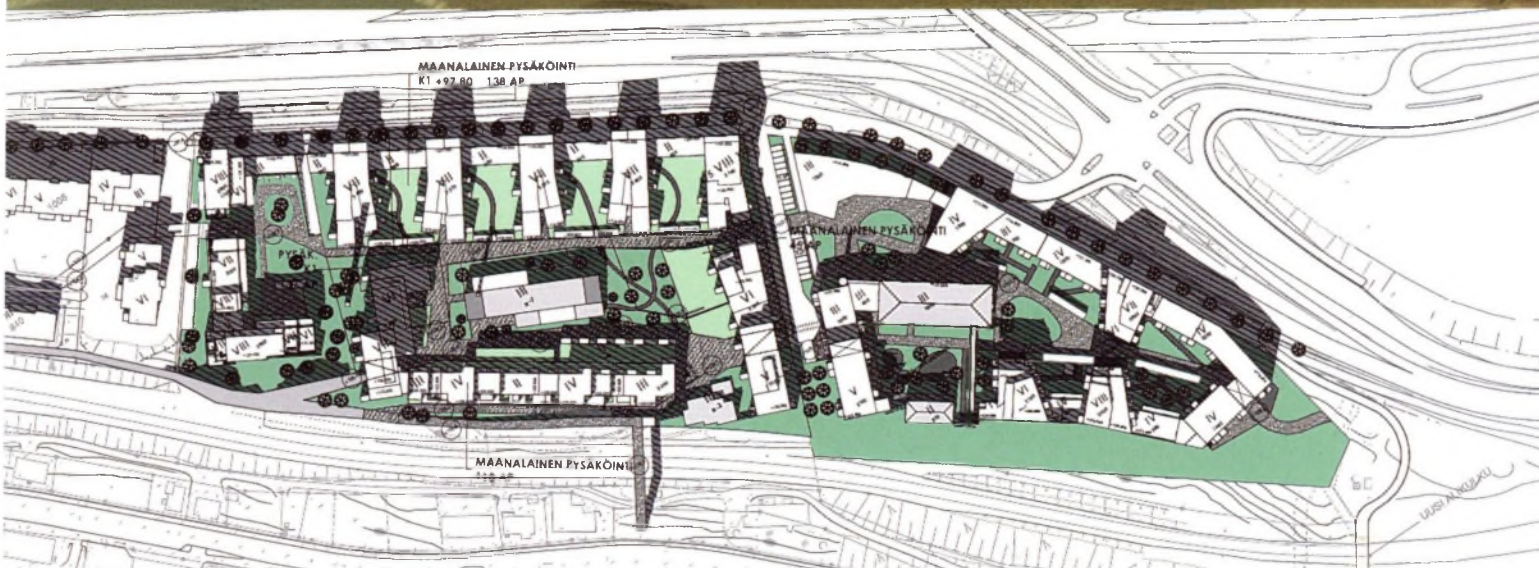
le päin esimerkiksi Haulitornin kohdalle. Niiden kohdalla rakennukset ovat matalia.

Suunnitelman rakennusten korkeudet ovatkin pispalalaisia vuosia puhuttaneet. Ne löytyvät eri asemakaavaehdotuksista ja niistä on tehty lukuisia näkymäkartoituksia. Santalahden alue heti radan takana on vuosikymmenien ajan erkaantunut asuinaluekäytöstä. Kaava muuttaisi sen hyvin selkeästi vastakkaiseen suuntaan.

Nyt Santalahden puolella radan vartta seurailisi oma pienoiskaatu koko alueen rakennusalueen matkalla. Myös se toisi uuden

Jutun alussa oli tietokilpailukysymys mistä Pispalassa voi siirtyä radan toiselle puolelle. Kuvassa takana näkyy Ahjola. Sen kohdalla on radan alikulku, joka on vanha harmaan tukkitien tukkireitti. Toiminta loppui 1932. Tunnelia syventämällä ja levenämällä tämä olisi ylikulkusiltojen lisäksi hyvin toimiva väylä Santalahteen.

kulkuväylän eri alueen yli- ja alikulkuihin. Suunnitelmassa on muutenkin panostettu kulkuväyliin pitkin suunnitelma-alueita.

Suuri kysymys joka suunnitelmiin jää on se, kuinka ylikulkusillat käytännössä toimisivat. Ja tietysti kuinka paljon ne houkuttelisivat pohjoisrinteen asukkaita kulkemaan Näsijärven suuntaan. Jos kaikki suunnitelman talot Santalahteen rakennetaan, toisi se luultavasti merkittävästi kulkijoita Santalahden puolelta Pispalan valtatielle.

Seppänen huomauttaa, että kun ratikka kulkisi rantatiellä, voisi Pispalanvaltatielle tulla Santalahdesta uusien kulkuväylien kautta myös ratikkamatkustajia.

Palaamme kävelyretkeltämme Haulitorin juurelle. Seppänen on hyvin avoimesti kertonut ja näyttänyt suunnitelman yksityiskohtia. Hän tuntee poikkeuksellisen hyvin Pispalan historiaa ja sen rakentamisvaiheita ja on

laatinut esittelysivuja, joissa on pispalan karttoja ja historiaa alkumeren ajoista alkaen. Esitän hänelle, että hän tulisi Pispalaan ja järjestettäisiin Frencckellissä näkemäni esitys laajemmalle ryhmälle. Vaikka täällä alueen historiaa tunnetaan, ei tunteillani "Pispalan tietäjillä" ole hänen keräämänsä materiaalin mukaista aineistoa. Tuo Seppäsen esitelmä saattaa vielä Pispalassa tapahtua.

Pubiparlamentti

Toinen taho jota kävin haastattelemassa on "pubiparlamentti" Pispalan Pulterissa. Paikka on monen pispalan "alkuasukkaan" olohuone. Siellä kuuli miltä Pispala näytti 60 vuotta sitten.

-Pojanviikarina juoksenneltiin rantaan monesta kohtaa radan yli polkuja pitkin Näsijärvelle. Ei ollut mitään aitoja, esteitä eikä radanvarren jyrkkiä kohtia niinkuin nyt on. Eteläinen pispala

ja pohjoinen Santalahti olivat yhtä ja samaa aluetta, kuuluu yksi kommentti.

-Eikä tietysti ollut Paasikiventietäkään. Järvi oli paljon lähempänä kuin nyt. Rantaviiva on siirtynyt täyttöjen vuoksi paljon etäämmäksi.

Uusien suunnitelmien mukaiset ylikulkusillat mietittyvät.

-Ainakin tuo Rajaportin saunan silta nousisi heti Pispalan valtatieltä aika korkealle ilmaan, kun rata on siinä suhteessa niin korkealla. Radan sähköjohtoihin pitäisi jäädä turvaväli.

Lännen päässä oleva ylikulkusillan julkinen hissi mietityttää.

- Kuinka kauan se olisi kunnossa, jos jokainen sitä mielen mukaan käyttäisi. Kuinka varsinkin vanhemmat ihmiset sitä myöhään uskaltaisivat käyttää.

Huomautan, että suunnitelmassa koko alue muuttaisi muotoaan asuinalueeksi, jolloin toki koko

Pispala vinovalovarjosterasterikuva. Se näyttää Pispalan alueen suuret korkeuserot. Samoin kuin harjun rinneissä, Santalahden puolella niitä ei voi välttää. Pispalan asukkaat ovatkin kautta aikain hyväksyneet mäet ja portaat.

Parikymmentä metriä Rajaportin saunalta itään lähtisi katettu ylikulkusilta yli radan. Koska rata on Pispalan valtatiehen nähden tuossa paikassa korkealla, joutuisi ylikulkusilta nousemaan metrejä ylöspäin, jotta jäisi väliä rautatien sähköjohtimiin. Santalahden puolella ylikulku päättyisi porrastorniin, josta olisi myös loiva kevyenliikenteen ramppi santalahden kadulle pöyräilijöille ja lastenrattaille.

Pulterin alapuolella. Pispalan pubiparlamentti ei tuominnut maalaisjärjellä tehtyä Santahden rakentamista. Talojen korkeus on heille toki tärkeä kysymys. Nykyiset risukot Pispalan valtatie alpuolella kulkijaa ihmetyttävät: "Eikö löydy päättäjää joka kuuntelisi meitä ja saisi risukot matalaksi?"

Kilometrejä on kuljettu. Palaamme Hauhtornin juurelle projektiarkkitehti Jouko Seppäsen kanssa. Alueiden yhdistäminen toisiinsa radan yli ei todelakaan ole helppo juttu. Ylikulkusiltojen todellista toimivuutta ei tiedä. Suunnitelmat jatkuvat.

alueen luonne oleellisesti muuttui.

-Ahjolan alikulkutunneli ei ole tällä hetkellä houkutteleva. Kyllähän siitä ali pääsee. Korkeutta ja leveyttä kaivattaisiin.

Mutta kuinka koko kaavaan suhtaudutaan? Sitä on Pispalalainen -lehdenkin sivuilla pyöritetty vuosia. Miten näköala-asiaan pubiparlamentti suhtautuu.

-Ei kai se itse rakentaminen ole vastustettava asia. Kunhan siinä käytetään tervettä maalaisjärkeä. Korkeat tornitalot eivät ole toivottavia.

Rakentajien ja maanomistajien ahneus jää avoimeksi kysymykseksi. Jos rakentajat haluavat hirveästi kerrosneliömetrejä, silloin korkeita taloja sinne hingutaan. Se ei ole kenenkään etu, ei sinne joskus mahdollisesti muuttavienkaan kiteytyy ryhmän ajatus. Pispalan valtatie varressa olevat "pusikot" suututtavat paikallaolijoita.

-Kun näkymistä puhutaan, miksi noita pusikoita ei saada leikattua niin että, näkyisi järvelle kuten ennen.

Teksti ja kuvat: Timo-Olavi Jalkanen. Kuvat myös Maanmittauslaitos ja Tampereen kaupungin kaavoituksen havainnekuvat.

Jutun alun tietokilpailukysymyksen toinen vastaus: Pispalan kirkon takana on myös radan alikulku. Se oli Punaisen tukkitien tukkireitti. Toiminta lopetettiin 1935. Kysymys on lähes kompa, koska tuo alikulku on vaikeasti kuljettava. Muutoksilla sekin toimisi kevyen liikenteen käytössä.

Silmät ovat sillä tavoin tuulesta tirkullä, etten heti meinaa uskoa miten kotoisesti kynttilä palaa hoitolan ikkunassa. Oven avaa työteliään uudisraivaajan näköinen mies, hieroja ja turvehoitaja Tuomas Tolpo.

Sisällä näyttää hyvältä. Jos ei ole tullut hoitoon suoraan saunasta pyyhe päällä, sopii eteiseen jättää kylmät vaatteet. Keittiössä lämpenee tarpeen mukaan kupillinen kuumaa tai välipala. Itse hoitohuone on sisustettu selkeästi ja ajatuksella. Tuomas muistelee erään asiakkaan kertoneen että kahdeksankymmentäluvulla tässä oli rasva-monttu ja autotalli. Se ei enää näy. Nykyään täällä hoidetaan ihmisiä.

Turvetta

Asetun hoitopedille. Tuomas levittää mustaa kuumaa tahnaa selkääni. Rahkasaraturvetta. Ähtäristä, tutkitun puhtaan suon syvyyksistä. Sitten vielä suoja (muovi), lämmitetyt turvehauteet ja pyyhkeet. Alkaa tulla lämmin. Tuomaksen mukaan turve imeytyy hoidon aikana ihonalaisiin pintakerrokseen. Tällä on aineenvaihduntaa ja verenkiertoa kiihdyttävä vaikutus. Myös lämpö menee syvälle. Turvehoitoja suositellaan esimerkiksi reumaattisiin oireisiin tai nivelvaivoihin ja toki myös käyttökauneuden- ja ihonhoidossa on tunnettua. Hoidon jälkeen kannattaa juoda paljon. Samalla kun turve ja lämpö vaikuttavat, Tuomas akupainelee ja hieroo jalkapohjia. Sitten turve poistetaan,

RAJAPORTIN HOITOLAN UUDET KASVOT

Rajaportin hoitoväki vasemmalta oikealle: Adam First, Siiri Koski, Tuomas Tolpo, Janne Passiniemi

iho liuku-, eli kuivakupataan (ei sisällä verenvuodatusta), selkä kaavitaan pellavakintaalla ja pestään ja sitten vielä lopuksi hierotaan, selkä ja niska ja pää.

Turvehoitoja Tuomas on oppinut Ähtäristä kurssilla ja hierontaa Tampereen Urheiluhierojakoulussa. Hierojakoulussa vietettyä vuotta hän luonnehtii työtä vaatineeksi. Vielä muutama vuosi takaperin Tuomas asui maalla, mutta kun muutto kaupunkiin tuli: "Sitä alko miettiä omaa paikkaansa täällä.. ku on rakennellu ja hoitanu eläimiä ja käsityöt ollu mieleisiä, nii sitten se aika luontevasti löyty, että miepä rupeanki täällä hierojaksi."

Päivä jatkuu

Hyvältä kai se tuntui. Olo on vähän kuin aamu olisi koittanut uudestaan, mutta kyllä päivä on jo käynnissä ja siitä todisteena sisään astuu **Siiri Koski**, joka lokakuun alusta aloitti täällä akupunktio- ja moksibustiotera-

peuttina. Nämä hoitomuodot kuuluvat perinteisen kiinalaisen lääketieteen alueelle, mikä tarkoittaa ikivanhoja konsteja, hyvin erilaista filosofista kehystä ihmisestä ja terveydestä: Ihminen nähdään energeettiseksi olennoiksi ja sairastuminen energioiden epätasapainotilaksi. Sairauksien ennaltaehkäisyille laitetaan paljon painoa.

Siirin mukaan on tavallista, että akupunktioon etsiydytään kun länsimaisesta lääketieteestä ei ole riittävästi apua. Näin on Siirinkin laita, sillä varhaisemmalta ammatiltaan hän on lähihoitaja ja tuli tutustuneeksi akupunktioon etsiessään apua migreeniin. Tuloksista vaikuttuneena hän hakeutui sittemmin kansainväliseen, mutta Tampereellakin toimivaan Neijing- kouluun, josta valmistui parisen vuotta takaperin. Sen jälkeen hän on hoitanut mm. seuraavia vaivoja: "Erilaiset krooniset kiputilat on yleisiä, selkäsärty ja migreeni... masen-

nukseen ja stressiin on saatu hyviä tuloksia, niin että pitkiltä sairauslomilta on päästy takaisin työelämään alle puolessa vuodessa.”

Neuloja

Siirrymme takaisin hoito- huoneen puolelle. Kaksi hoitoa päivässä on ehkä liikaa, eikä suositeltavaa, mutta toimittajat keitetään usein monissa liemissä, mistä johtuen on heillä tiettyä kestävyyttä, jos parannettavaakin. Hoitosessio aloitetaan mieluiten kiireettömällä keskustelulla asiakkaan terveyden- tilasta. Haastattelun pohjalta määritetään yksilökohtaisesti käytettävien neulojen määrä ja hoitopisteet. Vaikutuksen kannalta on yleensä hyödyllistä aloittaa hoito kuurinomaisesti kolmena peräkkäisenä päivänä, minkä jälkeen jatketaan tarpeen mukaan, esimerkiksi kerran viikossa tai harvemmin. Akupunktioneula on noin kolme

kertaa ohuempi kuin rokotuk- sissa käytettävä injektioneula. Siirin sanoin pistäminen tuntuu keskimäärin ”sellaiselta sähkö- säväykseltä.” Tunteesta voi oppia pitämään, eikä ole lain- kaan tavatonta, että asiakas nu- kahtaa neulat nahassaan. Sitä vaaraa ei nyt kyllä ole, sillä en- sikertalaisena toimittaja on jän- nittynyt. Niskaakin jomottaa, ei kai sinne edes pistetty? Tämä on kuulemma normaalia, sillä tuntemukset saattavat vaeltaa kehon energialinjoja pitkin. Hoidon toisen vaiheen alkaessa neulat nypitään pois ja siirrytään moksaukseen. Ranteissa sijaitse- via sydänkanavia lämmitetään pujosta tehdyllä kasvipuristesika- rilla. Jännityksen lauettua tämä tuntuu mukavan turvalliselta.

Muistutukseksi

Näiden kahden uuden parantajan lisäksi saunalta saa edelleen myös **Janne Passiniemen** tekemää ka- levalaista jäsenkorjausta, sekä

Adam Firstin tasapainottavaa syvähierontaa. Lisätietoa hoido- ista ja hoitajista löytää Rajaportin nettisivuilta. Näin juhlapyhien hiljaa lähestyessä sopii muistaa, miten välittävä ja ekologinen lahja onkaan lahjakortti kenelle tahansa Rajaportin oivista hoita- jista. Muutenkin kannattaa antaa ammattilaisen pehmittää anoppi turpeella – ja pistättää pahin sap- pi pois appiukosta, ennen kuin päästää nämä joulupöytään.

Teksti: Juho Ylinampa
Kuva: Alper Sevgör

TUNNELMAKUVIA RAJAPORTIN SAUNAN SYNTTÄREILTÄ

Rajaportin sauna vietti 110-vuotisjuhlia

Rajaportin saunakorttelin rakensivat Hermann Lahtinen ja hänen vaimonsa Maria 1900-luvun alussa. Tampereen kaupungin omistaman saunan toiminnasta ja kunnosta vastaa nykyisin Pispalan saunayhdistys ry. Löylyjä on saunayhdistyksen toimesta lämmitetty jo vuodesta 1989 alkaen. Rajaportin sauna on Suomen vanhin edelleen toiminnassa oleva yleinen sauna. Saunan yhteydessä toimii myös saunakahvila sekä hoitola.

Kuvat: Timo-Olavi Jalkanen

HAULITORNIN YMPÄRISTÖN MAAPERÄÄ KUNNOSTETAAN

Haulitornin alueen maaperän kunnostusurakassa on syksyn mittaan kaivettu maata, kaadettu puita ja poistettu pintamaita. Alueen kiinteistöt ovat olleet kovilla kun maata on kaivettu perustuksiin saakka. Työt aloitettiin kaupungin omistamilta tonteilta, Haulikatu 1 ja 10 ja liikkumista alueella on töiden aikana rajoitettu.

Maaperä puhdistetaan Pirkanmaan ELY-keskuk-
sen määräysten mukaisesti. Alueella havaittiin muun
muassa korkeita lyijypitoisuuksia, jotka ovat peräsin
vuonna 1908 rakennetun Haulitehtaan haulien
valmistuksesta. Kohonneiden lyijypitoisuuksien lisäk-
si kesällä ja syksyllä 2014 tehdyissä tutkimuksissa il-
meni myös suuresti kohonneita arseenin ja antimonin
pitoisuuksia. Asutuilla tonteilla pitoisuudet olivat
pienempiä. Kaikki asuinkäytössä tällä hetkellä olevat
tontit ovat yksityisten omistamia.

Kunnostustyöt perustuvat kaupungin teettämiin tut-
kimuksiin, jotka liittyivät alueen asemakaavan muu-
tokseen. Haulitorni on suojeltu.

Urakan on suunniteltu valmistuvan marraskuun lop-
puun mennessä.

Teksti: Hilikka Hakala
Kuva: Kimmo Siniluoto

PISPALAN KIRKOLLA TARJOILLAAN TUKEA, YHTEISÖLLISYYTTÄ JA AAMUPALAA

Pispalan kirkko

Harjun seurakunta harjoittaa Pispalan kirkolla runsaasti diakoniatyötä. Keskiviikkoisin on vähävaraisille tarjolla aamupalaa nimelliseen hintaan, mutta muitakin palveluja on saatavilla pitkin viikkoa. Auttamisen lisäksi pyrkimyksenä on aikaansaada yhteisöllisyyden ilmapiiri, joka osaltaan helpottaisi ihmisten jaksamista vaikeina aikoina.

Harjun seurakunnan vs. johtava diakoniatyöntekijä **Antti Kulmala** kertoo diakoniatyön keskittyneen viime aikoina paljolti yhteisöllisyyden tukemiseen ja ruokapalveluihin. Tesoman kirkolla esimerkiksi järjestetään pienituloisille ruokailu kaksi kertaa viikossa ja Pispalan kirkolla on mainittu viikoittainen aamiainen. Lisäksi jo vuosia ruoka-avustuksia toimittanut Ruokanysse kulkee Harjun reittiään säännöllisesti. Harjun seurakunnan alueella diakoniatyön ruokailuissa jaetaan vuosittain useita tuhansia aterioita. Antti Kulmala korostaa perustarpeiden tyydyttämisen lisäksi myös henkisen hyvinvoinnin merkitystä.

–Ruokapalveluista on jo sinänsä iso apu ihmisille, mutta niiden ympärille on muodostunut myös yhteisöllisyyttä. Kyse ei olekaan aina pelkästään syömisestä. Ruokailut kokoavat ihmisiä myös rupattelemaan ja viettämään aikaa yhdessä. Tavoitamme ih-

misiä, joilla ei välttämättä ole paljoakaan aktiviteetteja tai sisältöä päivässään. Kun viettää paljon aikaa yksin kotona, seinät voivat joskus kuin litistää alleen. Tuollaisissa tilanteissa ruokailuun saapuminen voi olla hyvinkin virkistävää. Kun saa jaettua taakkaa harteiltaan, ei tarvitse yksin kantaa koko kuormaa. Jo pelkän puheensorinanakin kuuleminen voi osaltaan helpottaa oloa.

Pispalan kirkon kivijalassa on kolmena päivänä viikossa käynnissä ns. avoin olohuone-toiminta. Aamupäivän aikana Silmukka -nimisessä tilassa on mahdollista mm. kahvitella, lukea lehteä, jutella ja saada diakoneilta ja palveluohjaajilta tietoa omaan hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

–Silmukan kaltaiset avoimet olohuoneet tekevät tuloaan Tampereelle, ja osassa seurakunnista ne ovat jo vakiintumassa. Diakoniatyön nykypäivää on, että kutsutaan ihmisiä yhteen

Silmukassa voit

Lukaista päivän lehden

Saunotella saunapäivänä

Saada ammattiapua sosiaalisten tukien hakemisessa

Hoitaa asioitasi asiakastietokoneella

ja luodaan yhdessä merkitystä ja sisältöä elämään. Työntekijöillä on kristillinen arvomaailma, mutta kävijän vakaumus ei täällä kysellä. Pääasia on yksinäisyyden lievittäminen ja yhteyden luominen. Yhteys toisiin on elämää kantava ja eteenpäin vievä voimavara. Viesimme on: ”Älä jää yksin.”

Diakonian avoin olohuone ja kahvila. Silmukka on paikka jossa voi viihtyä, seurustella, hoitaa virallisia asioita ja nauttia aamiasta tai välipalaa turvallisesti ja päihtetömmässä ilmapiirissä ma, ti ja to klo 9.00-13.00.

Teksti: Arne Sjöstedt
Kuvat: Kimmo Siniluoto

Antti Kulmala työpöytänsä äärressä Pispalan kirkolla.

PISPALAN KUMPPANUUS MUUTTA JA MUUTTU

Pispalan kumppanuus ry:n toimisto muuttaa Ylä-Voiman alakertaan Pispalan valtatie 45:n vuoden loppuun mennessä. Syksyn aikana myös osa Piskun työtoimintapaikoista on muuttanut ja niitä on yhdistetty Lielahden kartanoon, tulevan Hiedanrannan kaupunginosan alueelle.

Muutos ottaa aina oman aikansa. Alkuinnostuksen jälkeen tulee taas arki vastaan; kieltämisen jälkeen tulee hyväksyntä. Näiden kahden tunneryöpyn jälkeen tulee sitten harmonia, toivon mukaan. Tai oikeastaan ei siinä toiveita tarvita vaan ihmisiä, malttia ja tekoja. Monet ovat hämmentyneet muutoksista, joita on viime vuosi-

na tapahtunut Pispalan mäellä. Muutokset eivät tapahdu itsestään. Pispalan kumppanuus ry:n hallitus on joutunut pohtimaan mikä on sen osaamisalan ydintä, ja mikä taas kuuluisi ehkä muiden tehtäväksi.

Tällä hetkellä työttömyys on yksi pahimpia esteitä hyvinvoinnille Suomessa, niin se on myös Tampereella ja Pispalassa. Työl-

lisyydenhoito, joka on Pispalan kumppanuus ry:n parasta osaamisalaa, vaatii sekin yhteiskunnallisesta kehityksestä johtuvaa muutosta. Siihen Pispalan kumppanuus ry:n on myös kyettävä. Tarvitaan suuria ja pitkälle tähtääviä visioita ja hankkeita, jotta nämä yhteiskunnalliset talkoot voivat onnistua.

Pispalan kumppanuus ry

auttaa jatkossakin niin yksittäistä ihmistä kuin yhdistyksiä työllistämään erilaisten alojen osaajia. Työllisyyden hoito puolestaan vaatii nykyään moniammatillista osaamista, mitä on haettu uusien jäsenyhdistysten myötä poistuneiden tilalle. Ja yhteistyökumppaneita haetaan aktiivisesti.

Paluuta juurille

Muutosten myötä palataan osittain vanhaan. Pispalalainen-lehti siirtyy asukasyh-

distyksen hoidettavaksi kuten myös alueen tiedottamista koskevat www-sivut. Paluuta vanhaan on myös se, ettei Pispalan kumppanuus ry toimi enää Pispalan kirjastotalolla. Kirjastotalon toiminta on täysin Pispalan kirjastoyhdistyksen nykyisen hallituksen koordinoimaa ja siellä etsitään uusia suuntia, uusia kumppaneita ja uusia tekijöitä.

Herätys

Toisinaan muutoksen tuulet tulevat äkillisesti, yhtä äkillisesti kuin

Pispalan kumppanuus ry:n hallituksen puheenjohtajan Jari Niemelän poismeno. Tämä surullinen hetki myös herätti Pispalan kumppanuus ry:n hallituksen jäseniä ja työntekijöitä varmasti omalla tavallaan. Uudistuksia on tehtävä kun siihen on vielä mahdollisuus. Tovi siinä meni kun pyöritimme kysymystä Mitäs nyt tehrään? Mutta yhtenäinen ääni sanoi: Mennään eteenpäin!

Teksti: Pekka Lahtinen

KAUPUNKILAISET OTTIVAT TEHDASALUEEN OMAKSEEN

Tampereen kaupunki osti Hiedanrannan alueen vuonna 2014 Metsä Boardilta ja päätti herättää hiljentyneen teollisuusalueen ripeästi henkiin. Viime kesäkuussa portit avattiin pysyvästi, ja sen jälkeen onkin alkanut tapahtua.

Kuva: Hanna Leppänen

Tampere kaavailee Hiedanrannasta uutta kaupunginosaa noin 20 000–25 000 asukkaalle. Aivan heti ei kuitenkaan olla tekemässä talojen perustuksia. Alueen suunnittelu on nyt edennyt kansainväliseen ideakilpailuun, josta toivotaan hyvää pohjaa varsinaiselle maankäytön suunnittelulle. Tammikuussa tuomaristo valitsi palkintotyöt 39 ehdotuksen joukosta.

Yleisö sai myös kertoa mielipiteensä ehdotuksista. Työt ovat esillä kaupungin verkkosivuilla ja niitä pääsi tutkailemaan myös kaksipäiväiseen näyttelyyn. Yleisön palautteet vietiin tiedoksi tuomaristolle, joka hyödyntää arvioinnissaan myös eri alojen asiantuntijoita. Arvovaltaista tuomaristoa johtaa pormestari **Anna-Kaisa Ikonen**.

Avoim tekeminen toimii

Jo ennen kilpailun järjestämistä organisoitiin lukuisia tapahtumia kaupunkilaisille ja sidosryhmille. Kehityspäällikkö **Reijo Väliharju** uskoo avoimen tekemisen taapaan.

Hiedanrannassa on esimerkiksi pidetty suunnittelujuhlia ja puutarhajuhlien kävijöiltä on kysytty salaisia toiveita liittyen tulevan kaupunginosan toteutukseen.

Tuleva kaupunginosa on saanut jo paljon huomiota, vaikka sen tarina on vasta alussa. Kesän ja

Tehdasalueen seinät saivat väriä pintaan Spraycan-kontrol-katutaidetapahtumassa
Kuva: Hanna Kirmanen

syksyn tapahtumat houkuttelivat alueelle useita tuhansia ihmisiä. Kartanossa toimi kesäkahvila, skeittiramppi oli aktiivisessa käytössä ja kaupunkiviljelijät aloittivat viljelyn Kelluvassa puutarhassa. Teollisuusalueen seiniä maalattiin Spraycankontrol-katutaide tapahtumassa. Isoin ponnistus on ollut kulttuurikeskus Kuivaamon rakentaminen vanhaan kuivauskonehalliin. Väliharjun mukaan kaupunki haluaa mahdollistaa uutta urbaania kulttuuria alueelle.

–Hiedanrannassa kokeillaan millaiset asiat kiinnostavat kaupunkilaisia. Kutsumme myös uusia toimijoita mukaan.

Kuivaamo taipuu moneen

Tilaisuuksien järjestäminen Hiedanrannassa on nyt helppoa.

Kulttuurikeskus Kuivaamo avattiin lokakuun lopussa. Sen toimintaa pyörittää tamperelainen musiikin ja visuaalisen taiteen yhdistys Swäg ry. Pienempiin tilaisuuksiin jättimäinen 2000 neliön tila voidaan pienentää verhoilla. Isoihin tapahtumiin mahtuu jopa tuhannen hengen yleisö ja anniskelu hoituu talon puolesta. Kuivaamossa voi järjestää myös yrityk- ja yk-

sityistilaisuuksia. Swägin **Joonas Toivonen** kehottaa ottamaan yhteyttä ja kysymään rohkeasti.

–Lielahden koululaisetkin viettivät jo Nenäpäivää meillä!

Kaupungin tavoitteena on, että kulttuuritila tulee monipuoliseen käyttöön. Alku on ollut lupaava. Koululaistapahtuman lisäksi

Hiedanranta

Entinen Lielahden teollisuusalue

Suunnittelualueeseen kuuluu myös osa Lielahden ja Näsijärven ranta-alueita

Kantakaupungin yleiskaava, tavoitteena valmistuminen 2017

Ensimmäinen asemakaava valmistuu arviolta 2018–2019

Rakentaminen jatkunee 2030-luvulle saakka

Alue on mukana Tampereen raitiotien toisen vaiheen suunnitelmissa

Kuivaamo avattiin lokakuussa
Kuva: Miikka Rekola

Kuivaamoa päästiin koekäyttämään
viime kesän Swäg Festivaaleilla
Kuva: Sakari Karipuro

si Kuivaamossa on jo tanssittu elektronisen musiikin tahdissa ja juhlistettu avajaisia monipuolisen tamperelaisen artistikattauksen voimalla.

–Joulukuussa on luvassa levy-messut, metallimusiikin Black Mass -tapahtuma ja uudenvuoden pirskeet. Ensi vuoden tapahtumajulkistuksia aletaan kohta tehdä, Toivonen vinkkaa.

Käsityöläiset avaavat ovensa

Paja-rakennuksen käsityöläiset pitävät työhuoneillaan avoimia ovia 4. joulukuuta. Näin avautuu eräs Hiedanrannan vähemmän tunnetuista puolista. Rakennuksessa työskentelee taiteilijoita, suutari, seppä, verhoilija

Lisätietoa Hiedanrannan kaupunginosan suunnittelusta:
www.tampere.fi/hiedanranta

Lisätietoa Hiedanrannan tapahtumista ja väliaikaisesta toiminnasta:
www.valiaikainenhiedanranta.fi

Lisätietoa kulttuurikeskus Kuivaamosta:
www.kuivaamo.fi

Seuraa Facebookissa:
www.facebook.com/valiaikainenhiedanranta
www.facebook.com/kuivaamo

ja muita kädentaitajia. Tiloissa toimii myös Vintage-huonekaluliike. Pajan joulutapahtumassa on luvassa jouluisia työpajoja,

makkaranpaistoa ja muuta ohjelmaa koko perheelle.

Teksti: Leena Karppi

YVV

Ylövarasto Vuokraus Oy

KYSY
MINI-MUUTTOPALVELUA
PAKU JA KÄRRY + HUIPPU JÄTKÄ
50€/h (sis alv)

www.ylovarasto.fi

Vuokrataan lämpimiä varastoja 6 - 40 m². Soita 0440 419413

LAADUKKAITA JOULUKUUSIA

La 17.12. alkaen klo 10-21
RAJAPORTIN SAUNAN PIHA
Pispalan valtatie 9

Parkkipaikka on!

Tiedustelut ja varaukset
Jouni Kopsa, p. 046 6216 847

Oranssi

Ekokampaamo Oranssi
Tiina Heinonen ja Hanna Tapanila
Palomäentie 30
Pyynikki, Tampere
050 593 1721
www.ekokampaamo-oranssi.com

Kalevalainen jäsenkorjaus

Lotte Pirttilahti

Terveystoimittaja

Heinitie 19, Ylöjärvi | Palomäentie 30, Tampere

045 - 210 2969

**MEILTÄ
YLELLISET LAHJAT
PUKINKONTTIINI!**

**KEVIN
MURP**

dermalogica
studio **fiini**
Lahjakortti
-hiustenhoitotuotteet
-ihonhoitotuotteet
-lahjakortti

Muista myös itseäsi kiireen keskellä!

Tällä kupongilla:

60 minuutin kasvohoito 40€ (norm.65€)

Hiusten väri ja leikkaus

*lyhyet 60€ (norm.85€)

*puolipitkät 75€ (norm.99€)

*pitkät 85€ (norm.113€)

Voimassa 31.12.2016 asti.

studio **fiini**

Pispalanvaltie 8
33250 Tampere
p. 040 190 8682
24/7 Online Varaus
studiofiini.fi

KAHVILA EPIÄ

Pispalan valtatie 116
puh. 050-4095600

Palvelemme arkisin klo 6.00-16.00

Aamiaista saa heti klo 6.00

Lounas klo 10.30-14.00

Maukkaat täytetyt sämpylät, itse leivotut
piirakat ym. herkut myös
mukaan vietäväksi

Viikon lounaslista kotisivullamme:
kahvilaepila.com

TERVETULOA MEILLE!

Sim
SENSITIVE

Hyvän ilman kampaamo

Salon Eira
Pispalan Parturi

Aukioloajat:
Maanantaisin (sopimuksen mukaan)
Ti, Ke, Pe 10 - 17
Torstaisin 14 - 21

puh. 050 414 3939

Pispalan Valtatie 21
33250 Tampere

Pirkanmaan Rengas-Apu Oy

- Renkaat ja vanteet edullisesti, myös käytetyt
- Edulliset asennukset ja kausisäilytys
- Huoltoautolla hommat hoituvat tien päälläkin tai vaikka kotipihassasi

Avoimna ark. 9-17, la 10-14

Pispalan valtatie 24, puh. 020 740 2680

Lainalaatikko®

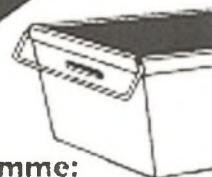
puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot

www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:

- Laatikot
- Muuttokärryt
- Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS
Noutovarasto Pispalanvaltie 27

TÄHTIHETKENI MÄKIRJASIN, MOKATKIN MUT HARVEMMIN

Pauli Hanhiniemi Pispalasta, Pohjanmaalta, Alavudelta, tien päältä, ympäri Suomen, sieltä ja täältä, maailmalta, lapsuudesta, nuoruudesta, aikuisuudesta, musiikkona, säveltäjänä ja sanoittajana kirjoitti kirjan, vaan minkälaisen?

Otsikkohan on tietenkin lainaus biisistä, *Muutkin Moka!* Ja juuri tuo kyseinen kappale nousi mieleeni useamman kerran lukiessani teosta *Kerran Elettyä*. Muistan kun kuulin tuo kyseinen biisin ensimmäistä kertaa aikanani ja ajatukseni olivat jotakuinkin näin: "Eihän tuo ole yhtään Hanhiniemiä." Kirjaa lukiessani ehkä hieman vääristynyt mielikuvani muuttui. Se todellakin on Hanhiniemiä itseään, rennon letkeästi kulkee eteenpäin, avoimena, taitavasti lyyrikoiden. Myöntäen mokatkin, menemättä kuitenkaan pateettisen vuodatuksen puolelle.

Kerran Elettyä on kirjana yhdistelmä muistelmia, matkapäiväkirjaa, otteita Kolman-

nen Naisen, Pauli Hanhinimen Perunateatterin, Hehkumon ja monien biisien tarinasta. Sen verran voi ja täytyy valistaa, ettei kirja ole elämänkerta tai historiikki ja vähiten se palvelee tirkistelijöitä. Ketä kirja sitten palvelee? No aivan varmasti Hanhinimen faneja. Kaikkia niitä jotka haluavat lukea hieman erilaisen kirjan. Lisäksi raikkautta kirjaan tuo **Jiri Halttusen** ottamat kuvat sekä laululyriikat, joita on taitettu ajatuksella kirjan eri kappaleväleihin. Uskaltaisin väittää kirjan palvelevan parhaiten läsnä olevaa lukijaa, joka on kiinnostunut laululyriikan tekemisestä. Kirjassa ei kerrota tekniikoita, vaan tarinoita joidenkin biisien teon taustoista ja ne voivat

epäsuorasti näyttää tietä kuinka ammattimies tekisi sen.

Kaikki kirjoittajat ja kirjailijat vihaavat kommenttia "Ihan kiva." Ja aika näyttäköön, sitten mihin kategoriaan ja suosioon kirja pääsee. Mutta ehdottomasti *Kerran elettyä* on paljon enemmän kuin ihan kiva.

Teksti: Jyri Lehtimäki

Kirja: *Kerran Elettyä*

Kirjoittanut: Pauli Hanhiniemi

Kustantaja: Docendo Oy

ISBN: 978-952-291-272-5

YLEN SUORA LÄHETYS JALKAUTUI PISPALAAN

Yle TV2:n ja alueradioiden yhteinen ajankohtaislähetys A2-ilta sai runsaasti väkeä liikkeelle kotikuppilaamme Pispalan Pultertiin. Suorassa lähetyksessä keskusteltiin kansalaisten palkkaeroista. Lokakuinen arki-ilta kirvoitti aiheesta mielipiteitä laidasta laitaan

A2-ilta aloitti lokakuisen ajankohtaisillan suoran tv-täletyksen molemmiin puolin ohjelmaa sijoitetulla suoralla radiolähetyksellä yhdessä yhdeksän aluetoimituksen kanssa. Omat klubit avattiin kansalaisten keskusteluväyläksi radioon ja sosiaaliseen mediaan.

-Koska A2-ilta on sosiaalisen median suosituimpia puheenaiheita aina tv-lähetyksen aikoihin, niin haluttiin että keskusteluun olisi mahdollisuus osallistua Ylen toimittajien kanssa vaikka lähibaarissa. Paikat vaihtelivat ympäri Suomen. Jossain oltiin kirjastossa, toisaalla viinibaarissa, kertoo Yle Tampereen radion toimittaja **Anna Sirén**.

-Meillä Katrin kanssa oli hakuksessa kansankuppila, ja siksi päädyttiin Pulteriin. Mainiota että meidät otettiin avosylin vastaan, ilotsi Anna, joka tavallisesti juontaa Yle Tampereen radion

aamulähetyksiä yhdessä toimittaja **Katri Rauskan** kanssa.

Lähiökapakat ovat aina olleet ja ovat mitä parhaimpia keskusteluareenoita, olipa keskustelun aiheina kulttuuri tai päivänpoliittiset agendat. Aikoinaan Pulterissa kokoonnuttiin vastiten keskustelemaan hyvinkin päivänpolttavista kysymyksistä ja varsinkin kulttuurista. Ravintolan historian saatossa keskusteluja ovat olleet sykähdyttämässä myös monet valtakunnallisesti arvostetut kulttuurivaikuttajamme. Lähimenneisyydestä muistamme myös pienimuotiset tapahtumat kuten runokaraoket, joihin saapui osallistujia myös Pispalan ulkopuolelta.

A2-illassa kutsuttuina vieraina keskustelemassa olivat 26-vuotias **Ida Lahtinen**, joka tekee kolmea työtä yhtäaikaan sekä tamperelaiset kunallisvaikuttajat **Sinikka Torkkola** vasemmistoliitosta ja

Ilkka Sasi kokoomuksesta.

-Keskustelu polveili ja väitte-lyäkin syntyi, kertoo Anna.

Yleisö pääsi osallistumaan muutenkin kuin tutuksi tulleella käsien nostolla.

-Meidän mielestä yleisö lähti mukaan ihan mukavasti, mutta pikkuhiljaa. Siksi olisi pitänyt jo ennalta varata keskustelulle pitemmältikin aikaa. Parhaat kommentit alkoivat sadella lähetysten aikana ja niitä saatiin vielä ihan loppuillastakin. Kommentit olivat tosi käytännönläheisiä ja kumpusivat suoraan omasta elämästä. Kukaan ei tunnustanut tulleen alalleen palkan perässä, mutta eipä ketään olisi kuulemma kuuden euron tuntipalkalla töihin saanut.

Toimittaja: Hilikka Hakala

Kuvat: Ilpo Hakala

Katri, Anna ja ravintolapäällikkö Juha Tuominen eli Kälsy yhteiskuvassa. Runoillat ovat palanneet Pulterin ohjelmistoon. Ensimmäinen oli marraskuun alussa ja toinen 7.12. Heinarin sunnuntaisin vetämä tietokilpailu jatkuu ja sitä voidaan pitää jo kulttiperinteenä.

SIVUSTO TALLENSI VIITA-MUISTOT

Lauri Viita oli perheen nuorin lapsi ja Alfchild-äidin lellikki. Muut lapset joutuivat kantamaan vettä, hakemaan polttopuita ja tekemään muitakin pikkuhommia, mutta Laurilta näitä palveluksia ei odotettu.

Kun miehen syntymästä on sata vuotta ja kuolemastakin puolisen vuosisataa, hänen aikalaisensa ovat vähissä. On jo melkein kahdestoista hetki löytää muistajia. Nyt pelastettu kuitenkin on mitä pelastettavissa oli. Lauri Viidan tunteneet tamperelaiset kertovat lokakuussa avautuneella Lauri Viidan Tampere -nimisellä nettisivustolla muistojaan miehestä.

Helmi Hellman on lähes Lauri Viidan ikätoveri. Hän oli haastattelua tehtäessä 98-vuotias ja tätä nykyä vain vajaan vuoden päässä satavuotisjuhlista. Hyvämuistinen Helmi on todellinen sitkeyden perikuva. Hän ei ole menettänyt elämänsä haluaan, vaikka vastoinkäymisiä on toden totta piisannut: isä ja veli kuolivat sisällissodassa ja sulhanen talvisodassa, avioliitto oli epäonnistunut.

Helmi oli Viidan ensimmäisen vaimon **Kertun** hyvä ystävä ja urheilutoveri.

Kerttu Viidan serkku **Esko Koivunen** täyttää seuraavaan 90 vuotta. Hän seurasi Laurin ja Kertun elämää hyvinkin läheltä. Viidat asuivat Koivusten talon yläkerrassa Hyhkyssä.

Samassa talossa edelleen asuva Esko oli tiiviisti mukana Pispalan

Tarmossa, jonka pesäpallojoukkueen vetäjänä, korkeushyppäjänä, juhlien runonlausujana, sihteerinä ja jopa puheenjohtajana Lauri Viita vaikutti.

Eskon ikätoverin **Liisa Kivelän** Viita-muistelut liittyvät etenkin Pispalan työväentaloon. Liisa hakeutui työväentalon tilaisuuksiin usein vain nauttimaan Lauri Viidan puheen kuuntelemisesta.

Työväentalon tapahtumiin osallistui monesti politiikassa tai muussa järjestöelämässä ansioituneita keskustelijoita, mutta niin vain Lauri pisti heille jauhot suuhun Liisan riemuksi.

Aivan nuorukainen ei enää ole **Pertti "Pepsi" Paloheimokaan**. Hänellä ikävuosia on 86. Yritys-, televisio- ja urheilujohtajana tunnetun Pepsin lapsuudenkodissa vieraili usein sellaisia kir-

jailijoita kuin Lauri Viita, Oiva Paloheimo ja Yrjö Jylhä.

Pepsi Paloheimo kävi Tampereen klassillista lyseota, joka oli myös Lauri Viidan oppikoulu. Pepsi on hyvin selvillä Viidan koulunkäynnistä.

Sivustolle saatiin mukaan myös kaksi näyttelijää. He kertovat Lauri Viidan *Moreenin* ensimmäisen teatteriversion tekemisestä yli 50 vuotta sitten.

Maija-Liisa Majanlahti ja **Seppo Mäki** esittivät Niemisen perheen lapsia Elinaa ja Paavalia Tampereen Teatterin esityksessä, jonka ensi-ilta oli marraskuussa 1964.

Maija-Liisa Majanlahti oli sittemmin mukana myös toisessa tamperelaisessa *Moreenin* teatterisovituksessa. **Arto Seppälän** dramatisoima *Moreeni* oli TTT:n uuden talon avajaisnäytelmä vuonna 1985.

Lauri Viidan poika **Seppo Viita** on paras mies kertomaan Lauri Viita -museona nykyisin toimivan lähes 120-vuotiaan pispalalaistalon historiasta. Talo oli Lauri Viidan lapsuuden- ja nuoruudenkoti.

Lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa Tampereella viettänyt Seppo Viita asuu pääkaupunkiseudulla, mutta pitää tiiviitä yhteyksiä Lauri Viita-seuraan, Pispalan Moreeniin ja vanhoihin pispalalaisystäviinsä.

Teatteriohjaaja **Sirkku Peltolalla** ja lauluntekijä **Heikki Salolla** on varsin erikoisia yhteyksiä Lauri Viitaan. Pariskunta osti kymmenisen vuotta sitten Lauri Viidan syntymäkotitalon ja kunnosti sen perusteellisesti talon vanhaa tyyliä kunnioittaen.

Joskus parisen vuotta sitten Heikki Salo huomasi kirjoittavansa näytelmää Lauri Viidasta ja sittemmin Sirkku Peltola alkoi ohjaavansa tätä näytelmää Tampereen Työväen Teatterissa. *Viita 1949* -näytelmän kantaesitys oli 25. lokakuuta 2016.

Lauri Viidan tuotantoon vaikuttaneista henkilöistä, yhteisöistä, paikoista ja muista tekijöistä sivustolla kertoo maan paras Viita-asiantuntija, kirjallisuuden

LAURI VIITA LIITTYI VÄINÖ LINNAN JA JUICEN SEURAAN

Lauri Viidan Tampere -nettisivusto on kolmas samalla formaatilla tehty sivusto tamperelaisista kulttuurihenkilöistä.

Sarjan edelliset osat ovat *Juicen Tampere* ja *Väinö Linnan Tampere*.

Kaikilla kolmella sivustolla on kymmenen lyhyttä videodokumenttia, jotka on kuvattu päähenkilön elämänvaiheisiin tai tuotantoon liittyvällä paikalla Tampereella. Päähenkilöstä kertovat näissä videoissa ihmiset, jotka liittyvät jollakin tavalla sekä päähenkilöön että kyseiseen paikkaan.

Sivustojen ideoija, käsikirjoittaja ja videoiden ohjaaja on Hannu Hyttinen. Videot on kuvannut ja leikannut Teemu Keskinen.

Lauri Viidan Tampereen, *Väinö Linnan Tampereen* ja *Juicen Tampereen* löytää googlettamalla.

Hakusanoilla saattaa löytyä muitakin sivuja tai sivustoja. Nämä kolme sivustoa tunnistaa siitä, että niiden osoitteissa esiintyy maininta "raitit.fi". Sivustot ovat osa Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen kulttuuriraittiverkostoa.

emeritusprofessori **Yrjö Varpio**. Videoilla seurataan hänen käyntiään Ahjolan 30-luvun toimitalossa, Tampereen vanhasa kirjastotalossa ja Viidan haudalla Kalevankankaalla.

Yrjö Varpio teki väitöskirjansa Lauri Viidasta ja on perehty-

nyt syvällisesti myös muiden Mäkelän piirin kirjailijoiden tuotantoon.

Teksti: Hannu Hyttinen
Kuvat: Viidan perhealbumi

Lauri retkeili lapsuudessaan ahkerasti lähiseudun saarissa ja rannoilla. Telttaretkille hän lähti sittemmin myös morsiamensa Kerttu Solinin kanssa. Kuva on todennäköisesti Reuharinniemen.

PAKKOLIITOS PITKÄN KAAVAN MUKAAN

80 vuotta Pispalan liittämistä Tampereeseen

Tampereeseen liittymisen aattona 1936 Pispala oli jaettu seitsemään (A-G) alueeseen: Pispala, Simola, Karvola, Provasti, Henneri, Uotila ja Mattila.

- A. — Pispala
- B. — Simola
- C. — Karvola
- D. — Provasti
- E. — Henneri
- F. — Uotila
- G. — Mattila

Kun Pispala vuonna 1937 liitettiin Tampereeseen, kävi ylivoimainen enemmistö sen asukkaista kaupungissa teollisuustoissa. Yhdistyminen ei silti sujunut niin luontevasti kuin voisi äkkiseltään kuvitella. Päinvastoin: valtioneuvosto toimeenpani liitoksen pakolla.

Pispala on kaiketi useimpien suomalaisten mielikuvissa ollut aina osa Tamperetta. Maantieteellisen sijainnin lisäksi alueiden sosiaalis-yhteiskunnallinen kytkös onkin ollut vahva 1800-luvulta lähtien. Tuolloin

Tampere teollistui, ja kaupungin tehtaisiin tarvittiin enenevässä määrin palkkatyövoimaa. 1900-luvun ensimmäisten vuosikymmenten aikoihin Pispalasta oli jo muodostunut ikään kuin Tampereen esikaupunki, mutta omintakeinen sellainen, sillä hallinnollisesti Pispala kuului Pohjois-Pirkkalan kuntaan.

Pirkkalalainen markkinapaikka muuntuu

Kun teollistuminen saavutti 1800-luvun maatalousval-

taisen Suomen, oli Pirkkala ollut jo vuosisatoja yksi sen kirkollisin perustein muodostetuista alueellisista pääpitäjistä. Pirkkalan kylistä Pispala oli vielä harvaan asuttu, mutta se oli toiminut pitkään merkittävänä kauppa- ja markkinapaikkana. Tähän tapaan eräs aikalainen kommentoi Pispalan markkinoita vuonna 1759: "Pispalan kauppala on 15 peninkulman (n. 160 km) päässä lähimmästä merikaupungista. Syyskuun 4. päivänä siellä pidetään syysmarkkinoita, joille saapuu kauppiaita kai-

Kuva: Vapriikin kuva-arkisto

kista Suomen kaupungeista ja kaukaista rahvasta useammasta kuin 40:stä pitäjästä.”

1800-luvun alkupuoliskolla ulkomaalaiset liikemiehet ryhtyivät perustamaan Tampereelle tehtaita. Alati kiihtyvä teollistuminen kaipasi enenevässä määrin työvoimaa, jota alkoi virrata ympäröivältä maaseudulta kaupunkiin. Maaltamuuttoa edisti 1870-luvulla tapahtunut lainsäädännöllinen muutos, joka salli maaseudun liikaväestön siirtymisen vapaasti paikakunnalta toiselle.

Pispala oli silti pitkälle 1890-luvun alkuun saakka maatalousvaltainen kyläyhteisö, jossa oli jokusia suuria maatiloja ja niissä palkollisia. Vuosisadan lähestyessä loppuaan alkoi Pispalassa kuitenkin saada lisääntyvässä määrin uusia piirteitä. Asuintonteista tehtiin vuokrasopimuksia maatilojen kanssa, ja asukkaiksi tuli tehtaiden työväkeä. Pispalan maalauskylästä muotoutui näin vähitellen Tampereen esikaupunki, mutta koska Pispala kuului edelleen Pirkkalaan, eivät säädökset olleet siellä yhtä tiuk-

koja kuin Tampereen kaupungin alueella. Tontti- ja vuokramaa oli halvempaa, ja Pispalassa sai rakentaa yhdyskuntaa pitkälti ilman rajoituksia. Pispalassa ei ollut (toisin kuin esim. Nokian seudulla) suurtyönantajaa, jonka etujen mukaista olisi ollut valvoa alueen kehitystä. Niinpä vuosina 1897 - 1903 Pispalan asuinrakennusten määrä lähes kolminkertaistui. Niin ikään vuosisadan taitteen aikoihin Pispalan (muu kuin maatalous-) väestö kaksinkertaistui kymmenessä vuodessa.

Elämä Pispalassa oli noihin

Tampereen ja Pohjois-Pirkkalan rajapyykin ympäristö Pispalan valtatie ja Rajaportinkadun risteyksessä on loppusyksystä kunnostettu.

aikoihin vaatimatonta. Asunnot olivat ahtaita, ja kontrolloimattoman rakentamisen johdosta alituisina vaaroina olivat tulipalot ja kulkutaudit. Pispalalaisen keskimääräinen elinikä oli 1900-luvun alussa ainoastaan 45 vuotta. Olosuhteissa oli monella tapaa runsaasti parantamisen varaa, ja viimeistään sisällissota (1918) toi työväestön ongelmat kouriintuntuvasti näkyville.

Yhdistämisajatus viriää

Sodan jälkeen Pispalan väkiluku jatkoi kasvuaan: 1920 asukkaita oli reilut 3 000, mutta vuonna 1930 jo yli 11 000. Suurin osa heistä työskenteli Tampereella, eikä kaupunki voinut enää muutenkaan pysytellä täysin välinpitämättömänä asumälähiöstä, jonka vain Pyynikin harjun huippu erotti sen omista kortteleista. Erityisesti nimenomaan Pispalan paloturvallisuus ja terveydenhoito kaipaivat nopeaa kohentamista. 1920-luvulla Suomen valtion

taholta alkoi kuulua ajatuksia uudenlaisten lakien säätämisestä. Niiden mukaan esikaupunkien ongelmien ratkominen kuului niille kaupungeille, joiden kupeeseen ihmiskeskittymät olivat teollistumisen myötä muodostuneet. Tällaisen lain seurauksena Tampereeseen voitaisiin siis pakolla liittää juuri Pispalan kaltaisia alueita.

Huolestuneena Tampereen kaupunginvaltuusto asetti ongelmaa selvittämään komitean, jonka mietintö valmistui kuitenkin vasta useita vuosia myöhemmin. Mietinnön pääasiallisena sisältönä oli, että ”hankalien läntisten alueiden” liitoksesta oli saatava valtiolta rahallinen korvaus sekä kaupanpäälle Ylöjärvelle kuulunut Lielahden alue. Pohjoispirkkalalaisilta (Pirkkala oli 1920-luvun alussa jaettu Etelä- ja Pohjois-Pirkkalaksi, joista jälkimmäiseen Pispala kuului) liitos sai jonkin verran kannatusta, mutta lopulta Tampereen suunnalta todettiin kustannusten muodostuvan liian suuriksi. Pis-

palan liittäminen pantiin jäihin.

Neuvottelua, viivyttelyä ja vastentahtoisuutta

1930-luvun alkupuolella valtion selvitysmiehen, Tampereen sekä Pohjois-Pirkkalan kuntien neuvottelijoiden kesken päästiin vihdoinkin yhteisymmärrykseen, jonka mukaan ”Harjun jakokunnan, johon kuuluu seitsemän kylää ja 2 345 hehtaaria maata, olisi kokonaisuudessaan liitettävä Tampereen kaupunkiin”. Tampereen intressit Lielahdea kohtaan kuitenkin jarruttivat ja hankaloittivat asian etenemistä, ja liitoksen määräaika umpeutui. Tampereella lykkäytymistä ei surtu, varsinkaan kun kaupunki ei omistanut Pispalan alueelta edes maata. Pelkona oli lisäksi liitoksen aiheuttama veroäyrin kohoaminen, ja siihen kytketty kauhukuva kevyemmän verotuksen Pohjois-Pirkkalan veroäyrin alenemisesta entisestään. Pispalan omakin väestö ilmaisi pitämissään kokouksis-

sa haluttomuutensa kotikunnan vaihtamiseen. Pohjois-Pirkkalan kunnanvaltuuston enemmistö sentään halusi Pispalasta eroon, vaikka kolmannes senkin jäsenistä äänesti liitosta vastaan. Tämä oppositio koostui valtaosin pispalalaisista.

Tampere nokittaa viimeisen kerran...

Jatkossa Tampereen kaupunginhallitus katsoi, ”ettei laillisen kunnallisen jaotuksen muuttamisen edellytyksiä ollut”. Mikäli valtioneuvosto kuitenkin toteuttaisi pakkoliitoksen, kaupunginhallitus esitti Tampereen kannan yksityiskohdista: Pohjois-Pirkkalan piti maksaa Tampereelle 22 miljoonaa markkaa ja Ylöjärven tuli luovuttaa Lielähti ja Teivaala, koska siellä asui ”myös kantokykyistä, eikä yksinomaan rasiuksia aiheuttavaa väestöä.” Lisäksi valtion täytyisi taata Tampereelle 50 miljoonan markan laina, ja sen oli rakennettava Pyhäjärven rantaa myöten valtatiet liitosalueen halki. Hieman myöhemmin kaupunginhallitus vaati valtiolta vielä runsaat 600 hehtaaria maata Kankaantaan ja Maatialan alueilta, minkä lisäksi Tampereen tuli saada oikeus irtisanoa liitosalueen opettajat korvatakseen heidät pätevimmillä henkilöillä.

...mutta joutuu taipumaan

Näin Tampereen kaupunki oli esittänyt vaatimuksensa, mutta kahden vuoden päästä saapui tyyli päätös: Valtioneuvosto määräsi seitsemän Pohjois-Pirkkalan kylää (=Pispala) liitettäväksi Tampereeseen vuoden 1937 alusta alkaen. Lielähti ja muut vaaditut alueet jäivät Tampereelta (tuossa vaiheessa) saamatta, eikä valtion

tai Pohjois-Pirkkalan taholta tullisi penniäkään korvauksia. Pispalalaisopettajatkin säilyttivät virkansa, ja omaisuuden jakaminen noudatti kutakuinkin niitä määräyksiä, jotka oli jo 1930-luvun alussa hahmoteltu.

Viimeisenä oljenkortenaan Tampereen kaupunginhallitus tutkitutti päätöksenteon järjestyksen lainvoimaisuuden, mutta mikään ei auttanut - Pispalasta oli tullut osa Tamperetta.

Teksti: Arne Sjöstedt
Kuvat: Kimmo Siniluoto

Lähteitä/lisälukemista:

Harjula, Kristiina (1992): Unelma Pispalasta.

Helenius, Kyllikki (1991): Tarinoita Tampereelta.

Jutikkala, Eino (1979): Tampereen historia III, vuodesta 1905 vuoteen 1945.

Kaarnila, Mervi ja Pekka sekä Koivuniemi, Jussi (1994): Nokian ja Pirkkalan historia 1865-1993.

Koskiahho, Brita (1984): Pispala eilen, tänään ja huomenna (essee Tampereen historiallisen seuran julkaisussa: Tampere, Tutkimuksia ja kuvauksia, osa VIII).

Voionmaa, Väinö (1929): Tampereen kaupungin historia I.

Suursara, Kaarlo (1973): Hyhkyn-Pispalan varhaisinta historiaa (essee teoksessa: Ainutlaatuinen Pispala).

Lumihiutaleet leijailevat hiljalleen, kuuluu jo pienen tontun askeleita ja kirkas tähti loistaa taivaalla.

Tule viettämään jouluihin hetki Teatteri Mukamukseen!

Joulu on jo ovelta

koko perheelle

Näytökset Pispalassa:

to 1.12. klo 10.00
pe 2.12. klo 10.00
la 3.12. klo 11.00 ja 14.00
ma 5.12. klo 10.00
ke 7.12. klo 10.00
to 8.12. klo 10.00 ja 18.00
pe 9.12. klo 10.00
la 10.12. klo 11.00

Jouluyö
Matka joulun rauhaan

yli 3-vuotiaille

Näytökset Pispalassa:

su 18.12. klo 11.00 ja 14.00
ma 19.12. klo 10.00
ti 20.12. klo 10.00
ke 21.12. klo 10.00 ja 18.00

Ohjelmistossa
jo 20 vuotta!

Klikkaa netissä: www.teatterimukamas.com

Teatteri Mukamas, Pispalan valtatie 30, Tampere

Tiedustelut ja ryhmämyynti 050-4656 285 ja myynti@teatterimukamas.com

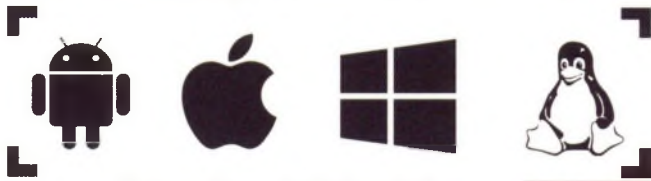
lippu.fi

KMarket

TAHMELA

PC-Räätäli.fi

Tietokoneet ja huollot vuodesta '94!

Nyt myös puhelinhuolto!

Opiskelija-alennus 10€ huolloista!

Pispalan Valtatie 54 / 03-3443632

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4,
33230 Tampere
puh. (03) 222 9295

FYSIOTERAPIA
HIERONTA
PURENTAONGELMIEN FYSIOTERAPIA
KINESIOTEIPPAUS
KALEVALAINEN JÄSENKORJAUS
VYÖHYKETERAPIA
AROMATERAPIA

www.pyynikintorinfysio.fi

Myytävänä joulukuusia kotimaisia, kasvatettuja

Monipuolinen valikoima
K-Market Tahmelan piha-alueella
17-23.12

Ennakkotilaukset
Kuusenkasvattaja
J.Ruohonen p. 0400836542
38200 Sastamala

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

VARAA ENSI KESÄN
LEIRI, KOKOUS TAI JUHLAPAIKKA
JO NYT!

70 KM
PISPALASTA!

puh. 050 305 3451
Sammalniementie 53
35540 JUUPAJOKI

www.sammalniemi.net

PISPALAN KOULUA NELJÄSSÄ SUKUPOLVESSA

Tahmelalaisen Airi Kariman opinnot olivat tuskin päässeet alulle, kun talvisota keskeytti ekaluokkalaisten koulutien. Myös Airin äidin koulunkäynti oli osunut sota-ajalle, mutta hänen lapsensa ja lapsenlapsensa ovat sentään opiskelleet rauhallisempien olosuhteiden vallitessa. Oppilaitoksena on jo neljässä polvessa ollut samainen Pispalan koulu.

Alun perin Pirkkalan kunnan Ylä-Pispalan kansakouluksi nimetty Pispalan koulu perustettiin vuonna 1915. Alueen väestönkasvun myötä kaksikerroksiselle laitokselle oli todellista kysyntää. Hyhkyssä jo toiminnessa olleen koulun lisäksi lähistölle tarvittiin toinenkin opinahjo, eikä kaikkia halukkaita kyetty resurssien puutteen vuoksi sittenkään ottamaan oppilaiksi. Ensimmäisenä lukuvuonna Ylä-Pispalan koulussa aloitti noin kaksisataa koululaista.

Vaarallinen koulumatka

Ylä-Pispalan koulun alkuaikoina käynnissä oli ensimmäinen maailmansota. Suomessa majaillut venäläinen sotaväki rakennutti saksalaisten maihinnousun pelossa asemia muun muassa Pispalan rinteeseen. **Airi Karima** muistelee vuonna 1908 syntyneen Suoma-äitinsä kertoneen, kuinka koulutie oli noihin aikoihin ollut nuorelle tytölle pelottava. Vaikeasti ylitettävät juoksuhaudat loivat synkeän maiseman liki satavuotiaaksi eläneen Suomen koulumatkalle. Keväällä 1918, sisällissodan taistelutoiminnan ollessa pahimmillaan, Ylä-Pispalan koulu oli sentään toista kuukautta suljettuna.

Koulun ensimmäinen laajennus ja nimenmuutos

Yleinen oppivelvollisuus tuli voimaan vuonna 1922, ja samana vuonna toteutettiin koulurakennuksen ensimmäiset suuremmat muutos- ja uudistustyöt. Ylä-Pispalan koulussa oli vastedes kuusi luokkahuonetta, käsi-työluokka ja juhlasali, joka toimi myös voimistelusalina. Laajennus oli paikallaan, sillä oppilasmäärä kasvoi jatkuvasti. Luku-

vuonna 1935-36 koululaisia oli jo liki 700. Kun Pispala liitettiin vuonna 1937 Tampereeseen, sai Ylä-Pispalan koulu ihmisten puheessa paljon käytetyn Pispalan koulu-nimen.

Lisälaajennuksia ja koulunkäyntiä toisen maailmansodan aikaan

Vuonna 1933 syntyneenä Airi Karima oli vasta kuusivuotias, kun hän aloitti opiskelun Pispassa. Lähestyvän talvisodan uhka pysäytti koulunkäynnin kuitenkin jo lokakuussa. Kaikkiaan Pispalan koulu oli talvisodan aikaan ja sen molemmin puolin pois opetuskäytöstä liki seitsemän kuukautta. Myöhemmin, välirauhan aikaan ja jatkosodan alkuvaiheessa, koulua laajennettiin merkittävästi. Vanha osa sai kolmannen kerroksen, etelä-sivulle tehtiin lisärakennus ja luokkien sekä muiden huoneiden lukumäärä kasvoi reippaasti. Remontin ajaksi valtaosa oppilaista siirrettiin Aleksanterin kouluun. Airi Karima muistaa, kuinka koulunkäynti oli sota-ajan niukuudesta huolimatta enimmäkseen mukavaa.

–Ensin käytiin kaksi vuotta alakoulua, jossa kaikki samankäiset lapset olivat samassa luokassa. Kolmannelta luokasta ylöspäin oli sitten vain tyttö- ja poikaluokkia. Opettajat tuntuivat silloin kauhean vanhoilta, ja heidän auktoriteettinsa oli todella voimakas. Kysymyksiin vastattiin seisaaltaan, ja hyvin on jäänyt mieleeni sekin, että rikkomuksesta saattoi joutua poikaluokan nurkkaan seisomaan. Pispalan koulun alakerrassa oli hammaslääkäri, jonka odotushuoneessa istuttiin rivissä ja pelattiin.

Myös rokotusten jakoon jonot-

taminen on jäänyt Kariman mieleen noilta ajoilta. Ruokala sijaitsi alakerrassa, ja siellä syötiin seisaaltaan pitkien pöytien ääressä.

–Palttoot pidettiin kylmyyden takia päällä, eikä ruoka ollut kyllä kehuttavaa. Yleensä tarjolla oli jotain keittoa, jonka höysteenä saattoi olla lantun tai kuivaleivän palanen, muttei koskaan sen kummempaa. Tuolloin kirjoiteltiin luokkakavereiden kanssa muistikirjoihin värssyjä ja liimailtiin kiiltokuvia, jos sellaisen oli jostain käsiinsä saanut. Naru- ja ruutuhyppeä harastettiin ja muutenkin urheiltiin paljon. Hiihto on jäänyt erityisesti mieleeni, koska olin loppuaikoina siinä lajissa koulun paras. Myös juhlasalin näyttämöllä esiintyminen oli todella tärkeää. Seuraavat sukupolvet ovat opiskelleet Pispalan koulussa (v. 2009 alkaen Pispalan koulu) erilaisen maailmantilanteen aikaan. Oppilaitos on edelleen säilynyt verrattain pienenä yksikkönä, sillä sen omintakeinen sijainti asettaa jo itsessään rajoitteita laajentumiselle. Perusopetuksen oheen on vuosikymmenten myötä tullut mukaan paljon uutta. 1970-luvulta lähtien koulussa on esimerkiksi toiminut erityinen musiikkiluokka, ja nykyisin siellä on mahdollista opiskella mm. kiinan kieltä.

Tuttavallinen ilmapiiri ja aktiivista osallistumista

Kristiina Karima (Airin miniä, s. 1965) aloitti Pispassa vuonna 1972, jolloin opetuksessa siirryttiin peruskoulujärjestelmään. Alkuperäisenä tahmelalaisena, miehensä **Arton** tavoin, koulun valinta oli ”Krisselle” kutakuinkin itsestään selvyys. Myös avioparin 1990-luvulla syntyneet

Pispalan koulun kasvatit
Airi ja Kristiina Karima

kolme lasta ovat käyneet samaa koulua.

–Pispa oli silloin 70-luvulla mukava paikka, jossa uskoakseni suurin osa oppilaista viihtyi hyvin. 2000-luvulla myös lapseni opiskelivat siellä, eikä heilläkään liene suuresti moitittavaa. Koulu on täällä lähialueella edelleen tärkeä paikka, jonka oppilaiksi enemmistö alueen lapsista päätyy. Monet opettajaystäväni ovat todenneet, että kun tulee Pispalan kouluun, on kuin tulisi lintukotoon. Koulu on pieni, ja kaikki opettajat tuntevat myös muiden luokkien lapset. Pienuudessa on hyvät ja vähemmän hyvät puolensa. Joillekin oppilaille voi olla vähän pelottavaa siirtyä kaupunkiin yläkouluun, kun täällä on oltu päiväkodista ja seurakunnan kerhosta asti samo-

jen kavereiden kanssa. Pidän kuitenkin ehdottomasti Pispalan koulun ilmapiiristä, joka on myönteisellä tavalla erilainen kuin monessa muussa oppilaitoksessa.

Pispalassa vanhemmat ovat keskenään tuttuja ja innokkaita osallistumaan koulun toimintaan.

–Olin itsekkin pitkään vanhempainyhdistyksessä, jonka toiminta oli, ja on edelleen, tosi aktiivista. Juhlia ja tapahtumia organisoidaan, rahaa kerätään, reissuja järjestetään ja ollaan ylipäättään mukana kouluun liittyvissä asioissa monin eri tavoin.

Ikimuistoinen 100-vuotisjuhla

Vuonna 2015 Pispalan koulu täytti sata vuotta. Tapahtuman

kunniaksi vanhempainyhdistys kustansi yhdessä Tampereen kaupungin kanssa koulun historiikin. Koululla järjestettiin myös juhla, joka saa Airi Karimalta erityiskehujia.

–Tilaisuus oli mahtava, ja olin suorastaan mykistynyt. Oli laadittu upea kavalkadi aivan koulun alusta nykypäivään saakka. Asusteet olivat hienot, ja pidin paljon esityksestä, joka toteutettiin ilman pitkiä puheita. Huomasin että juhlaan oli panostettu kunnolla. Siinä tilaisuuden aikana oli hauska havaita, kuinka tuttu juhlasali tuntui todella paljon pienemmältä kuin silloin 1939...

Teksti: Arne Sjöstedt
Kuvat: Kimmo Siniluoto
Arne Sjöstedt

Mitä olivat/ovat Hyhkyn, Ylä-Pispalan, Pispan ja Pispalan koulut?

Vuonna 1900 perustettu Hyhkyn koulu oli vuoteen 1937 saakka nimeltään Pispalan koulu.

Vuonna 1915 Pispalan harjulle perustetun Ylä-Pispalan koulun nimi muuttui vuonna 1937 Pispan kouluksi.

Vuonna 2009 Pispan ja Hyhkyn koulut yhdistyivät. Yhteisestä rehtorista huolimatta koulut ovat edelleen käytännössä itsenäisiä. Yhdistymisen myötä Pispan koulun nimi muutettiin Pispalan kouluksi. Hyhkyn koulu taasen on nykyisin ”Pispalan koulun Hyhkyn toimipiste”.

VANHA PALOASEMA AVAA OVENSA KUNTOUTUJILLE

Pispalan vanhan paloaseman tiloihin on remontoitu AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n uusi tukiasumisyksikkö, johon alkuvuodesta muuttaa asumisen tukea tarvitsevia tamperelaisia ja orivesiläisiä kuntoutujia Tampereen kaupungin ohjauksella. Tukiasumisyksikön asukkaat asuvat omissa yksioissa päihtettömällä tukiasumisen alueella. Tiloissa järjestetään kuntouttavaa ryhmätoimintaa ja tavoitteena on, että kuntoutumisjakson jälkeen asukas pystyy muuttamaan omilleen asumaan. Asukkaita pyritään aktivoimaan työ- ja harrastustoimintaan.

Tampereen kaupungin mielenterveys- ja päihdesuunnitelmaan 2014-2017 on kirjoitettu toimintaa ohjaavaksi visioksi, että mielenterveyttä hoitamalla ehkäistään myös päihdehaittoja. Usein mielenterveys- ja päihdeongelmat kulkevat käsikädessä. Ihmisen huomioiminen kokonaisuutena sekä räätälöidyt riittävät ja oikea-aikaiset palvelut kuntoutumisen tueksi ovat AlfaKuntoutuksen yksiköissä tehtävän työn tärkeitä arvoja.

Kuntoutumisjakson aikana ihmisen osallisuutta ja voimaantumista pyritään edistämään niin, että mielekkään elämän elementit löytyisivät jatkossa työn, opiskelujen tai harrastustoiminnan kautta.

Yleisölle avoimet ovet perjantaina 13.1.2017 klo 14-16.

Teksti: Toimitus
Kuva: Kimmo Siniluoto

Piirun pikkumarkkinat

8.12.2016 klo 14 – 19

- Pirre-hankkeen tuloksia
- tarjolla olevia työtiloja
- nuotiopannukahvia
- uniikkeja tuotteita

Uittajankatu 10
Tampere

GRAPHIC DESIGNER

designteamu@gmail.com
+358400633430

DESIGN

- Logot
- Yritysilmeet
- Käyntikortit
- Julisteet
- Muut printtityöt
- Nettisivut
- Valokuvaus
- Kuvitukset

Pispalan kirkon adventtiaika ja joulu – lämpimästi tervetuloa!

Pispalan kirkon vanhan krusifiksin äärellä kokoonnutaan messuun sunnuntaisin klo 11. Messut ovat avoimia kaikille. Messut ovat kuunneltavissa joka sunnuntai Pispalan radiosta 99,5 MHz.

PISPALAN KIRKON MESSUT

27.11. 1. adventtisunnuntai

Kuninkaasi tulee nöyränä klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Mirella Lehtola, Janne Salmenkangas. Virsikirjan lisävihon käyttöönotto, tule laulamaan virsikirjan uusia lauluja.

2.12. klo 17 Taizé-messu

Taizé-messussa lauletaan ranskalaisen Taizén luostariyhteisön lauluja, kuunnellaan Raamatun tekstejä ja vietetään ehtoollista. Saunan tilalla on hiljaisuus. Messu kestää n. tunnin.

Jos olet kiinnostunut opettelemaan rukouslauluja ennen messua, ota yhteyttä kanttori Tarja Laitiseen p. 050 330 6942. Jos haluat tulla valmistelemaan messun sivualltareita tai emännöimään/isännöimään teejatkvoja, ota yhteyttä Päivi Arolaan p. 040 734 2343.

4.12. 2. adventtisunnuntai

Kuninkaasi tulee kunniassa klo 11 messu, Tallinnan Peetelin-seurakunnasta vieraana uusi kirkkoherra Alo Martinson, Veli-Pekka Järvinen, Tarja Laitinen.

Messun jälkeen kirkkokahveilla saamme terveiset Peetelin seurakunnasta. Samalla voit tulla ja kamaan ideoitasi Pispalan kirkon toiminnasta tulevaisuudessa sekä toiminnasta Tallinnan Peetelin seurakunnan hyväksi.

11.12. 3. adventtisunnuntai

Tehkää tie Kuninkaalle klo 11 messu, Mirella Lehtola, Petri Lassila, Elina Peura

14.12. klo 9 Arkiaamun pyhiinvaellus, ehtoollinen

18.12. 4. adventtisunnuntai

Herran syntymä on lähellä klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Jukka-Pekka Ruusukallio, Tarja Laitinen

24.12. jouluaatto

Lupaukset täyttyvät klo 17 aattohartaus, Mirella Lehtola, radiointi

25.12. joulupäivä

Sana tuli lihaksi klo 11 joulukirkko, Tiina Puukko, Janne Salmenkangas, radiointi

26.12. Tapaninpäivä

Kristuksen todistajat klo 11 Kauneimmat Joululaulut

-messu, Tuija-Riitta Heiskanen, Veli-Pekka Järvinen, Elina Peura, Mieskuoro Euga (ei radiointia)

1.1. Uudenvuodenpäivä

Ei messua

8.1.2017 1. sunnuntai loppiaises-

ta klo 11 ei messua.

Klo 17 Taizé-messu

KONSERTIT PISPALAN KIRKOSSA

la 26.11. klo 18 Ahjolan joulukonsertti. Vapaa pääsy.

su 27.11. klo 18 Yhdessä laulamaan! Virsikirjan lisävihon uusia virsiä, Sanna Ketola ja Elina Peura sekä Harjun Chorus-kuoro. Vapaa pääsy.

ti 29.11. klo 18 UrkosoiKiva! Urkukerholaiset, kirkkomusikantit, Elina Peura, Sanna Ketola, Harjun Muskarikuoro. Vapaa pääsy

to 1.12. klo 18 Lasten laulukoulun joululaulukonsertti. Vapaa pääsy, ohjelma 5 € diakoniatyölle

to 8.12. klo 19 Suomalaisen joulumusiikin konsertti, Harjun kanttorit. Vapaa pääsy, ohjelma 5 € diakoniatyölle

pe 9.12. klo 19 Kuului laulu enkelten -joulukonsertti, Tamkin lauluopiskelijat. Vapaa pääsy, ohjelma 5 € diakoniatyölle

la 10.12. klo 19 Enkelikellot soi -joulukonsertti. Vapaa pääsy, ohjelma 10/5 €

to 15.12. klo 19 Konservatorion kuorojen joulukonsertti. Vapaa pääsy, ohjelma 5 € diakoniatyölle

ke 21.12. klo 18 ja klo 20 Joulukonsertti, Pushkin-kvintetti, liput 15/10€

KAUNEIMMAT JOULULAULUT pe 9.12. klo 11 A-kilta, Uramonkatu 9, Janne Salmenkangas, Mirella Lehtola

su 11.12. klo 19 Pispalan kirkko, Sympaatti-kuoro, Elina Peura, Mirella Lehtola

pe 16.12. klo 19 Pub Kujakolli, Tahmelan viertotie 2, Tarja Laitinen, Markku Komulainen

su 18.12. klo 19 Pispalan kirkko, Varikkobändi, Sanna Ketola, Olli Viljakainen. Perinteisiä ja uudempiä joululauluja sekä uruilla säestettynä että Varikkomessubändin uudenlaisina pop-, rock-sovituksina (kuultavissa Pispalan radiosta 99,5 MHz)

ti 20.12. klo 19 Pispalan kirkko, Tampere Gospel BigBand, Sanna Ketola, Tiina Puukko (kuultavissa Pispalan radiosta 99,5 MHz)

ti 13.12. klo 18 Pispalan kirkko, Lasten Kauneimmat Joululaulut -kirkko, mukana päiväkerholaisia, Tarja Laitinen ja Elina Peura, Mirella Lehtola

ma 26.12. klo 11 Pispalan kirkko, Kauneimmat Joululaulut -messu, Mieskuoro Euga, Elina Peura, Tuija-Riitta Heiskanen, Veli-Pekka Järvinen

Yhteislaulutilaisuuksissa kerätään kolehti rauhantyölle Suomen Lähetysseuran kautta Itä-Afrikkaan, Lähi-itään ja Kaakkois-Aasiaan

Tule juhlimaan Pispalan kirkkoon Harjun seurakunnan 80-vuotista taivalta

Harju 80 -juhlamessu loppiaisenä 6.1.2017 klo 11

Veli-Pekka Järvinen, Jukka-Pekka Ruusukallio, Mirella Lehtola, Harjun Kanttorikvartetti, Harjun Kirkkokuoro. Messun jälkeen soppalounas ja kakkukahvit.

Messu kuultavissa Pispalan radiosta 99,5 MHz

MUSIIKKITEEMI

Musiikkikoulu & Guitar Shop

Akustiset kitarat lapsille ja aikuisille –
aloittelijoille ja aktiivisoittajille,
iloisen värikkäät ukulelet sekä nuotit ja tarvikkeet.
Myös lahjakortteja kauppaan ja soittotunneille.

Vekaraorkesteri ja Vekarasoittimet
- lahjaidea lapselle

TAITEEN PERUSOPETUSTA AMMATTITAITIDOLLA

Kaikenikäisille • Ei pääsykokeita • Tahmelassa ja keskustassa

♪ Akustiset kitarat
♪ Viulu

♪ Sähkökitara
♪ Piano

♪ Ukulele
♪ Vinkeä Vekaraorkesteri

♪ Rummut ja lyömäsoittimet
Ilmoittaudu nyt kevätlukukaudelle 2017!

044 5633 949 ♪ info@musiikkiteemi.fi ♪ www.musiikkiteemi.fi ♪ Selininkatu 5, 33240 Tampere

TGF
TAMPERE GUITAR FESTIVAL
3.-11.6.2017

Osallistu arvontaan
30.11. mennessä:
www.tgf.fi/arvonta

SINFONITY - Electric Guitar Orchestra (ESP)
Yamandu Costa (BRA) • Joonas Widenius Trio (FIN)
SF Blues (FIN) • Steinar Aadnekvam Trio (NOR/BRA)
Gareth Pearson (WAL) • EOS Guitar Quartet (SUI)

WWW.TGF.FI

Liput myynnissä 1.12.2016 • Passit alk. 72 €

lippu.fi + **0600 900 900**
1,97 €/MIN. + PVM | KLO 7-22

Tampere-talon
Lipputoimisto

